

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทบทวนทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย เพื่อนำมาประกอบการศึกษาดังนี้

- 2.1 สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย
- 2.2 ผู้หญิงกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2.3 ผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2.4 สังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
- 2.5 ทฤษฎีผู้หญิงกับสังคมวัฒนธรรม
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการศึกษาแนวคิดในการศึกษา

2.1 สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสุราเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยและแพร่หลายอยู่ในหลายวัฒนธรรมเกี่ยวพันกับความเชื่อทางศาสนา พิธีกรรมต่างๆ ในสังคม มีการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามพิธีกรรม ความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น และสำหรับเลี้ยงแขกในงานต่างๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น มีการผลิตและโฆษณาเพื่อจำหน่าย จากการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปี 2554 พบว่า คนไทยที่อายุ 15 ปีขึ้นไปเป็นนักดื่มในปัจจุบันหรือผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 12 เดือนที่ผ่านมา หรือคิดเป็นร้อยละ 31.5 ของประชากร สำหรับสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยนั้นคนไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลั่น เป็นอันดับ 5 ของโลก และเป็นต้นเหตุของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร 90% นอกจากนี้ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบในประเทศไทย พ.ศ. 2556 และรายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด พ.ศ. 2554 พบว่า ในปี 2554 ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา นักดื่มเพศหญิงและวัยรุ่นมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 1 ต่อปี ในขณะที่เพศชายโดยเฉพาะในวัยทำงาน และวัย

สูงอายุ มีอัตราการคืบที่ลดลงจากเดิม ขณะที่กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำที่สุด กลับพบว่ามีค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องคืบแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยจ่ายค่าเครื่องคืบแอลกอฮอล์ร้อยละ 6.7 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

จากข้อมูลจากกรมสรรพสามิตชี้ว่า ปริมาณการนำเข้าเครื่องคืบแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากประมาณ 24 ล้านลิตรในปี 2542 เป็นประมาณ 42 ล้านลิตรในปี 2554 จากการสำรวจผลกระทบทางสังคมแสดงให้เห็นว่า ประชาชนพบเห็นปัญหาจากการคืบเป็นเรื่องปกติ โดย 3 ใน 4 เคยเห็นการทะเลาะกันจากการคืบเครื่องคืบแอลกอฮอล์ และ 1 ใน 3 เคยพบเห็นการทำร้ายร่างกายในครอบครัวจากการคืบ นอกจากนี้สุราเป็นสาเหตุการตาย 1 ใน 3 ของคดีอุบัติเหตุทั้งหมด โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล

2.1.1 สถานการณ์ การบริโภคเครื่องคืบแอลกอฮอล์ในผู้หญิง

การสำรวจพฤติกรรมการบริโภคเครื่องคืบแอลกอฮอล์หรือการคืบสุรา ในปี 2554 ผู้หญิงมีการบริโภคเครื่องคืบแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นมีประมาณ ร้อยละ 11 แม้ว่าความชุกของนักคืบหญิงจะไม่สูงมาก แต่ก็มีทิศทางเพิ่มขึ้นในช่วงที่ผ่านมาคือจากร้อยละ 9.8 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 10.9 ในปี 2554 ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.2 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.1 ต่อปี สำหรับประชากรหญิงเริ่มคืบเฉลี่ยที่อายุ 24.5 ปี อายุเฉลี่ยประชากรที่เริ่มคืบนั้นไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละภูมิภาคและมีแนวโน้มว่าจะคืบต่อไปเรื่อยๆ เลิกคืบได้ยาก เพราะมีเพียงร้อยละ 14.6 ที่สามารถเลิกคืบได้ ประเภทของเครื่องคืบที่ผู้หญิงคืบคือ เบียร์ รองลงมาคือ เหล้าขาว พฤติกรรมในการคืบของกลุ่มผู้หญิงจะมีพฤติกรรมการคืบแบบนานๆ ครั้งถึงจะคืบ แต่จะเป็นการคืบแบบหนัก ถึงหนักมาก (คืบติดต่อกัน 3 - 5 วัน/ปี) แบบเมาจนประคองตัวไม่อยู่ หรืออาการเมาจนรู้สึกลัวเวลาเดินแล้วขาไม่ถึงพื้นดิน การคืบแบบหนัก จะนิยมคืบกันในช่วงเทศกาลงานบุญประเพณี และงานสังสรรค์เพื่อความสนุกสนาน เช่น ปีใหม่ไทย (เทศกาลสงกรานต์) และงานปีใหม่สากล หรือเป็นช่วงที่หมู่บ้านหรือตำบลมีงานบุญประเพณี เช่น บุญผ้าป่า

นอกจากนี้ได้มีการสำรวจในบางพื้นที่ของประเทศไทยโดยมูลนิธิขวัญชุมชนสำรวจจาก 5 จังหวัดภาคอีสานเกี่ยวกับพฤติกรรมการคืบเครื่องคืบแอลกอฮอล์ของกลุ่มผู้หญิงในชุมชนพบสัดส่วนของผู้หญิงที่คืบถึง ร้อยละ 59.3 และเริ่มคืบครั้งแรกช่วงอายุ 16 - 20 ปี ร้อยละ 27.3 มีเพียงร้อยละ 14.6 ที่เคยคืบ แต่เลิกได้ และไม่เคยคืบเลยร้อยละ 26.1 ปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงคืบเพราะต้องการเข้าสังคมอยากลองเพื่อนชวนและหาซื้อได้ง่าย ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการคืบหนักในงานเลี้ยงสังสรรค์และช่วงเทศกาลงานบุญประเพณี เช่น ปีใหม่สงกรานต์งานบุญบั้งไฟ จากการสำรวจปริมาณการคืบของกลุ่มผู้หญิงในชุมชน พบว่า เริ่มคืบครั้งแรกช่วงอายุ 16 - 20 ปี กลุ่มผู้หญิงที่มีพฤติกรรมคืบทุกวันนี้ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 55 ปีขึ้นไป เป็นการคืบเหล้าดองยาแบบเช้าเป๊ก - เย็นเป๊ก และเครื่องคืบที่นิยมคืบแบบเป๊ก คือ เหล้าดองยา และเหล้าขาว กลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมการคืบแบบเสี่ยงต่อสุขภาพ

เพราะเมื่อคำนวณปริมาณการดื่มต่อปริมาณเอธานอลที่จะสะสมอยู่ในร่างกายจะมีจำนวนประมาณ 3.46 กิโลกรัม/คน/ปี ซึ่งเมื่อดื่มสะสมเป็นเวลานานๆจะมีโอกาสเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือก่อให้เกิดผลกระทบในระยะยาวคือ ภาวะการฉีดยาและเหตุผลที่ผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะดื่มในช่วงเทศกาล งานบุญประเพณี เช่น งานปีใหม่ งานบุญประจำหมู่บ้าน สงกรานต์ งานบวช งานแต่งงาน ผ้าป่า รองลงมาเหตุผลสำคัญที่ดื่มในปัจจุบัน คือ ดื่มเพื่อเข้าสังคมซึ่งเป็นเหตุผลเดียวกันกับผลการศึกษาอื่นๆ ที่ทำการสำรวจการดื่มของผู้ชาย

ความถี่ในการดื่ม กลุ่มผู้หญิงสูงอายุ จะดื่มแบบเป๊กเข้าเป๊กเย็น ดื่มไม่หนัก แต่ต้องดื่มประจำ อาจจะทุกวัน เดินไปซื้อดื่มที่ร้านค้าตอนไปซื้ออาหาร หรือดื่มคนเดียว บางรายก็ดื่มเป็นก๊วก ประเภทของเครื่องดื่ม คือ เหล้าขาว 40 ดีกรี เพราะแบ่งขายได้ในราคาถูก ส่วนผู้หญิงวัยทำงาน 30 ปีขึ้นไป พบว่าจะดื่มแบบนานๆ ดื่ม แต่ดื่มแบบหนักโดยจะดื่มในช่วงเทศกาลงานบุญประเพณี

ส่วนรูปแบบการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิง ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม โดยการช่วยกิจกรรมในชุมชนและการบริโภคในกลุ่มเพื่อนสนิทในโอกาสต่างๆ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะเป็นการดื่มเหล้าแล้วดื่มน้ำเปล่าตามหรือที่เรียกว่า กินเหล้าเพียว ซึ่งทางเจ้าภาพงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าภาพงานกิจกรรมจะทำหน้าที่รินเหล้าให้กลุ่มผู้หญิงและผู้ที่มาช่วยงานกันทีละคน จนครบทุกคนในรอบแรกซึ่งทางเจ้าภาพถือว่าเป็นการขอบคุณผู้ที่มาช่วยงานทุกคน หลังจากนั้นกลุ่มผู้หญิงจะบริโภคเหล้ากันเองจากเครื่องดื่มที่เจ้าภาพงานเตรียมไว้ให้ โดยใช้แก้วเพียวแก้วเดียวเปลี่ยนกันดื่มจนครบทุกคนหรือที่เรียกว่า แก้ววน จะมีการรวมกลุ่มกันตามความสนิทสนมเพื่อบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (อนุสรณ์ บัวทอง, 2548)

ค่านิยมการดื่มของผู้หญิง การดื่มของกลุ่มผู้หญิงและวัยรุ่นหญิงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพราะอยากได้รับการยอมรับว่าเป็นคนมั่นใจแสดงออกว่าเป็น “ผู้หญิงทำงาน” “พึ่งตนเอง” และ “แก้เหน้อย” และมีความเชื่อว่าสุราทำให้สนุกสนานบางคนดื่มขาดองเหล้า เพราะเชื่อว่าทำให้มี “สุขภาพดี” หรือผู้หญิงบางคนใช้การดื่มเป็นการหลีกเลี่ยงความทุกข์ และที่สำคัญสังคมยังยอมรับการดื่มของผู้หญิงมากขึ้นการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิงเป็นพฤติกรรมที่มีผลจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ การติดสุราของผู้หญิงส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาครอบครัวที่ผู้หญิงในชนบทไม่มีพื้นที่ในการแสดงออก การดื่มในช่วงเทศกาลต่างๆ จึงเหมือนเป็นพื้นที่ปลดปล่อย ซึ่งจะพบว่าการแสดงออกอย่างเต็มที่

จากผลการศึกษาของศูนย์วิจัยปัญหาสุราปี 2556 ในขณะที่ผู้หญิงในเมืองก็มีแนวโน้มดื่มสุรามากขึ้นใน 12 เดือนที่ผ่านมา ผู้หญิงเลือกดื่มเบียร์มากที่สุด (ร้อยละ 52.6) ดื่มสุราร้อยละ 40.6 และดื่ม

ไวน์ ร้อยละ 1.6 ผู้หญิงมีส่วนผู้ดื่มเบียร์เพิ่มขึ้นอย่างมาก จากร้อยละ 41.3 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 52.6 ในปี 2554 เพิ่มขึ้น เหลือร้อยละ 3.9 ต่อปี อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงมีส่วนผู้ดื่มสุรา และผู้ดื่มไวน์ ลดลงโดยผู้ดื่มสุราลดลงจากร้อยละ 50.1 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 40.6 ในปี 2554 ซึ่งลดลงเหลือร้อยละ 3.3 ต่อปี ทั้งนี้ผู้หญิงมีส่วนผู้ดื่มไวน์ลดลงอย่างมากจากร้อยละ 1.4 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 0.6 ในปี 2554 คิดเป็นการลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 10.6 ต่อปี

2.1.2 บริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการที่เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ทุกคนจึงมีบทบาทในการทำงานหารายได้ ผู้หญิงเองก็ผันตัวเองเข้าสู่ระบบแรงงานอุตสาหกรรมเช่นกัน เพื่อสร้างความเท่าเทียมกับผู้ชายในการหารายได้เข้าครอบครัว แต่บทบาทของผู้ดูแลครอบครัว ทั้งบ้านและคนในครอบครัวก็ยังเป็นบทบาทของผู้หญิงอยู่เช่นเคย ทำให้เวลาที่ใช้ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครอบครัวก็ลดลงตามไปด้วย จะพบว่า สตรีมีการหย่าร้าง เป็นหม้าย หรือต้องแยกกันอยู่มากขึ้น การเข้าสังคมก็เพิ่มขึ้น การพบปะสังสรรค์จึงเกิดขึ้นและเพื่อให้เกิดความสุข สนุกสนาน ผ่อนคลายจึงให้เหล้าหรือสุรามามีเป็นส่วนประกอบ เพราะสุราเองก็เป็นส่วนของวิถีชีวิตอยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน การแสดงความเท่าเทียมกันกับเพศชายจึงเริ่มด้วยการดื่มสุรา เพราะเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ง่ายกว่า ผู้หญิงจึงเริ่มดื่มสุราที่คิดว่ามีความแรงไม่มากนัก เช่น เบียร์ แต่ถ้ามองขึ้นกับดัชนีความแรงของแอลกอฮอล์ได้แล้ว ก็มักจะดื่มเป็นเหล้าขาวแทน เนื่องจากราคาถูกแล้วเมาเร็วขึ้น ส่วนกลุ่มเด็กวัยรุ่นก็เริ่มมีการใช้สุราตั้งแต่อายุยังน้อย จะเห็นได้ว่าการใช้สุราส่วนมากจะเกี่ยวกับงานรื่นเริง สนุกสนาน และมีความสุข เป็นการพบปะสังสรรค์ในกลุ่มเพื่อนฝูง และใช้ช่วงเวลาเย็นถึงค่ำที่ทุกคนเสร็จสิ้นภารกิจของตนเองแล้วซึ่งก็ตรงกับเวลาของครอบครัวที่จะมีโอกาสอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน จึงเป็นไปได้ว่าจะใช้สุราในการสานสัมพันธ์กันในครอบครัวที่มีการร่วมดื่มสุรากันระหว่างพ่อ แม่ ลูก และคนในครอบครัว ถึงแม้ว่าคนส่วนใหญ่จะรับรู้ว่าการดื่มสุราจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งด้านร่างกายจิตใจ และสังคมก็ตาม วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมทางสังคม ยังเป็นตัวควบคุมการดื่มสุราของสตรีได้พอสมควรเพราะจะเห็นได้ว่าผู้หญิงมักจะดื่มสุราที่บ้านตนเองโดยจะดื่มร่วมกับผู้ที่สนิทสนมคุ้นเคยกันมากกว่าที่จะดื่มในที่สาธารณะหรือเปิดเผย และจะพยายามให้การดื่มสุราของตนเองกระทบกับค่าใช้จ่ายของครอบครัวให้น้อยที่สุด ถึงแม้ว่ากลุ่มสตรีที่ดื่มสุรามามีระยะเวลายาวนาน แต่ระดับปัญหาของการดื่มสุราก็ยังคงอยู่ ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับเสี่ยงและเสี่ยงสูงแต่ก็ยังพบกลุ่มติดและดื่มในระดับอันตราย(สุภาพร ทองสุข, 2554)

บริบททางสังคม ส่งผลโดยตรงให้ผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งจุดเริ่มต้นที่แท้จริงที่ทำให้ผู้หญิงดื่ม คือ ปัญหาภายในครอบครัว ระหว่างผู้หญิงกับสามีหรือแม่สามี เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงถูก

นำมาใช้เพื่อคลายความขัดแย้ง ความทุกข์ที่เกิดจากความล้มเหลวในชีวิตสมรส ส่วนบริบททางวัฒนธรรมโดยเฉพาะวัฒนธรรมบริโภคนิยม ส่งผลทางอ้อมที่เอื้อให้ผู้หญิงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ การแก้ปัญหาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างคนในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามี ควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการแก้ปัญหการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิงไทย (กุนนที พุ่มสงวน, 2549)

2.1.3 สถานการณ์ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนหญิง

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมปัจจุบันไม่ใช่มีแค่ผู้ใหญ่ที่ดื่มสุรา แต่ยังมีทั้งเด็กวัยรุ่น และเยาวชนที่ดื่มสุราเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสม ไม่ว่าจะเป็น เหล้า เบียร์ ไวน์ มีมากขึ้น ในทุกประเทศ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบทดลองสิ่งต่างๆ และวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมของวัยรุ่น เช่น การต้องการความเป็นอิสระ การคบเพื่อน ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกับผู้ปกครองอาจเป็นสาเหตุนำไปสู่พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นได้ โดยเฉพาะวัยรุ่นในครอบครัวที่มีปัญหา และในปัจจุบัน จากสถิติอายุเฉลี่ยที่เด็กวัยรุ่นเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คืออายุ 12 ปีขึ้นไป และแต่ละปี จะมีวัยรุ่นจำนวน 4 ล้าน 6 แสนคน อายุระหว่าง 15 - 19 ปี จะมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราเพิ่มขึ้น เช่น ทำให้การเรียนตกต่ำลง มีปัญหากับผู้ปกครอง จากการการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ จะทำให้เกิดการติดแอลกอฮอล์ได้

จากการสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราของประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป โดยเฉพาะนักดื่มหน้าใหม่ที่ผู้ผลิตเจาะกลุ่มเป้าหมายที่เด็กผู้หญิง (วัยรุ่นหญิงอายุ 13 - 19 ปี มีจำนวนการดื่มสุราเพิ่มขึ้นถึง 6 เท่าตัว) ข้อมูลสำคัญ คือคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป เฉลี่ยดื่มแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ คิดเป็น 7.1 ลิตรต่อคนต่อปี หรือเท่ากับ เบียร์ 61 ขวดใหญ่ ไวน์ 1 ขวด สุรากลั่น 18 กลม (ขวดใหญ่) รวมกัน ส่วน 10 ปีที่ผ่านมา มีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นกว่า 120,000 ร้าน ทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงการบริโภคได้ง่าย ส่วนมากซื้อจากร้านขายของชำ ส่วนสัดส่วนการดื่ม เพศชาย ในวัยผู้ใหญ่และสูงอายุ มีอัตราการดื่มลดลงแต่กลับไปเพิ่มในเพศหญิงและกลุ่มวัยรุ่นหญิง เพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 1 ต่อปีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เยาวชนหญิงมีการดื่มเป็นครั้งคราวในโอกาสต่างๆ มากที่สุด

จากผลการศึกษาของศูนย์วิจัยปัญหาสุราปี 2556 สำรวจพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนหญิงตั้งครรภ์ ปี 2554 จำนวน 772 ราย พบว่า 30.9% ของผู้หญิงที่ตั้งครรภ์เป็นนักดื่มมาก่อน โดยดื่มในช่วง 12 เดือนก่อนการตั้งครรภ์ ทั้งนี้ 40.6% ของหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นนักดื่ม ยังดื่มแอลกอฮอล์

ต่อเพราะไม่รู้ว่ตนตั้งครรรค์ในช่วงแรก และที่น่าห่วงคือ 15.1 % ของหญิงตั้งครรรค์ที่เป็นนักดื่ม ยังคงดื่มแอลกอฮอล์ต่อแม้รู้ว่ตั้งครรรค์ ขณะที่ 12.6% ดื่มแอลกอฮอล์ขณะตั้งครรรค์ นอกจากนี้ มีแนวโน้มว่เยาวชนหญิงที่ดื่มมีแนวโน้มมากขึ้นกว่าผู้หญิงที่ไม่ดื่มจะมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่มีการป้องกันซึ่งทำให้พวกเขาที่มีความเสี่ยงสำหรับการตั้งครรรค์โดยไม่ไ้วางแผนและรวมทั้ง AIDS ร้อยละ 60 ของการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และพบว่าเกิดจากการที่ทั้งคู่มีการเมาสุรา ทำให้ขาดการป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 60 ของการข่มขืนโดยคนที่รู้จัก หรือร้อยละ 75 ของการข่มขืนโดยคนที่ไม่รู้จักพบว่าผู้ที่ข่มขืนหรือฝ่ายหญิงมีการดื่มสุรา

นอกจากนี้ยังเยาวชนหญิงที่ดื่มบ่อยเกือบ 6 ครั้งมีแนวโน้มที่จะพยายามฆ่าตัวตายมากกว่าผู้หญิงที่ไม่เคยดื่มเพราะเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อระบบประสาทส่วนกลางอาจทำให้เพิ่มความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายในบุคคลเกิดอาการหดหู่ซึมเศร้าลดการยับยั้งและทำให้เสียการตัดสินใจคิดจะฆ่าตัวตายการพยายามฆ่าตัวตายมีโอกาสมากขึ้น ส่วนเยาวชนหญิง อายุ 15 - 24 ปี เป็นกลุ่มที่น่าจับตามากที่สุดเนื่องจากการเพิ่มจำนวนเกือบ 6 เท่า คือจากร้อยละ 1.0 เป็นร้อยละ 5.6 และมีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 10.8 เป็น 10.9 และในกลุ่มหญิงในวัยนี้เป็นผู้ดื่มประจำถึง ร้อยละ 14.1 (ดื่ม 1 - 2 ครั้ง/สัปดาห์ถึงดื่มครั้งวัน) นิยมดื่มเบียร์มากกว่าสุราประเภทอื่น คือร้อยละ 59.6 สาเหตุส่วนใหญ่ที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือต้องการเข้าสังคม/การสังสรรค์สูงกว่าผู้ชายมากเกือบเป็น 2 เท่า คือ ร้อยละ 61.0 และ 37.6 ตามลำดับ และอยากทดลองดื่มสูงถึงร้อยละ 32.7 ปัญหาการติดสุราและการดื่มสุราเป็นปัญหาที่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในวัยผู้ใหญ่เท่านั้นแต่ยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนของเราที่มีอายุระหว่าง(12 - 19 ปี)

ปริมาณการดื่มแบบเมาหัวราน้ำพบว่าเยาวชนหญิงดื่มในปริมาณที่มากกว่าเยาวชนชายคือส่วนใหญ่มัดื่ม 5 - 9 แก้ว ในกรณีเยาวชนหญิงเป็นเรื่องที่ “ปกติ” โดยนักเรียน 1 ใน 5 ยอมรับว่มีการดื่มสุราเกินขนาดอย่างน้อย 1 ครั้ง ในรอบสองสัปดาห์ที่ผ่านมา การดื่มในปริมาณที่มากกว่านี้ถือว่เป็นการดื่มแบบเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายสูงและการดื่มแบบเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งนี้เนื่องจากพิษของแอลกอฮอล์มีผลต่อสมองสามารถเกิดพิษแบบเฉียบพลันตามระดับของแอลกอฮอล์ในเลือดคือหากดื่ม 3 - 4 แก้ว จะมีระดับของแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด คือเกิน 50 mg% จะเกิดอาการเมา ดื่ม 5 - 9 แก้ว เริ่มเมามากจนเดินไม่ตรงทาง และหากดื่ม 10 แก้วขึ้นไป จะเกิดอาการสับสน อาละวาด ง่วงซึม ถึงตายได้ ดังนั้นปริมาณที่ดื่มนั้นสามารถเกิดผลกระทบต่อสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จากการสำรวจในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปดื่ม สุรา 14.9 ล้านคนเพศหญิงดื่มร้อยละ 8.8 คิดเป็นประมาณกว่า 6 เท่าและผู้ที่ยูนอกเขตเทศบาลดื่มมากกว่าผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาล

โอกาสในการดื่มเขวชนหญิงมักจะดื่มในโอกาสพิเศษ เช่น วันเกิด งานเลี้ยงรุ่น รองลงมาคือ ช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ ส่วนใหญ่ใช้บ้านตนเอง บ้านเพื่อน เป็นสถานที่ โดยมักจะดื่มกับเพื่อน/เพื่อนรุ่นพี่มากที่สุด และดื่ม พ่อ แม่ พี่น้อง และญาติพี่น้อง โดยเขวชนหญิงให้เหตุผลว่า เพื่อนชวนดื่มเพื่อรับเข้ากลุ่มหรือสังสรรค์ และเกิดจากความอยากรอง อยากรู้ตามค่านิยมของวัยรุ่น การมีบุคคลในครอบครัวดื่มจะมีอิทธิพลต่อการดื่มของวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นจะเกิดการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการมีส่วนทำให้เด็กได้รับทัศนคติและพฤติกรรมการดื่มได้ ซึ่งการดื่มของเด็กนั้นเกิดจากการเลียนแบบพ่อแม่ที่ดื่มด้วยและการสนับสนุนให้เขวชนหญิงดื่ม โดยตรงจากพ่อแม่หรือญาติพี่น้อง นั้นมีอิทธิพลต่อการดื่มมากขึ้นเขวชนหญิงที่ผู้ปกครองบอกว่า ถ้าดื่มก็อย่าดื่มจนเมา หากจะดื่มมากจริงๆ ให้พาเพื่อนมาดื่มที่บ้านอย่าไปดื่มนอกบ้านจึงเป็นส่วนสนับสนุนให้เขวชนหญิงดื่มสุรามากขึ้น

ปัจจุบันการโฆษณาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มุ่งไปที่ผู้ดื่มรายใหม่โดยเฉพาะกลุ่มเฉพาะของเขวชน และภาพลักษณ์ของผู้ดื่ม นอกจากนี้ยังมีกลยุทธ์เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายใหม่ให้การสนับสนุนกิจกรรม โรงเรียน และการกีฬาและมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักดื่มหน้าใหม่ว่าเป็นเขวชนหญิงมากกว่าชาย โดยเฉพาะในจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีการซื้อขายกันอย่างแพร่หลาย ทำให้เกิดแรงจูงใจในเขวชนหญิงในการดื่มสุรา การเติบโตของอุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ อุตสาหกรรมนี้ยังพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อีกด้วย ซึ่งพุ่งเป้าไปที่คนหนุ่มสาวโดยเฉพาะในหมู่เขวชนหญิง มีการแปรสภาพของแอลกอฮอล์ให้มีรสชาติหวานด้วยน้ำตาลและเครื่องปรุงรส ได้แก่ เหล้าปั่น ไวน์ผลไม้ ค็อกเทล ด้วยสีสังเคราะห์หลากหลาย ตกแต่งสวยงาม ดิกรีแอลกอฮอล์ น้อยถึงเข้ม ในขณะเดียวกัน ธุรกิจร้านเหล้าใช้กลยุทธ์การเสนอขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเน้นกลุ่มเขวชนหญิงและนักเรียนที่เรียกว่า “เหล้าปั่น” ทำให้รูปลักษณ์และสีสังสวยงามคล้ายน้ำหวาน เพื่อทำให้ดื่มง่าย มีรสชาติอร่อย และที่สำคัญทำให้คิดว่าดื่มแล้วไม่เมาเหมือนเหล้าหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดอื่น

ด้วยองค์ประกอบเหล่านี้ ทำให้เขวชนหญิงนิยมดื่มเหล้าปั่นกันอย่างแพร่หลาย จากการสำรวจยังพบว่า เขวชนหญิงมักเริ่มดื่มครั้งแรก เนื่องจากเพื่อนชายสั่งมาให้ดื่มอีกด้วย โดยร้านขายเหล้าปั่นมีการจัด โปรโมชันกระตุ้นยอดขาย เช่น หากผู้ชายสองคนมากับผู้หญิงหนึ่งคนจะได้เหล้าปั่นฟรีหนึ่งเหยือก เหล้าปั่นเป็นจุดเริ่มต้นในการทดลองดื่มของบรรดานักดื่มหน้าใหม่สาเหตุที่ดื่มเพราะเหมือนน้ำผลไม้ ราคาถูก หาซื้อง่าย จำนวนร้านเหล้าปั่นใกล้สถานศึกษามีเพิ่มขึ้น ผลกระทบคือปัญหาทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุ ปัญหาการเรียน และถูกล่วงละเมิดทางเพศ มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล จัดเวทีแลกเปลี่ยนในหัวข้อ ปัญหาแอลกอฮอล์กับเขวชนไทยพบว่า ผู้หญิงเกินครึ่ง หรือร้อยละ 75 เคยดื่มเหล้าปั่น และจำนวนร้านเหล้ารอบมหาวิทยาลัยมีเพิ่มมากขึ้น ส่วนผลกระทบที่ผู้หญิงเคยพบเจอบ่อยที่สุดคือ ปัญหาการเรียน ที่น่าห่วงคือมีเรื่องการถูกล่วงละเมิดทางเพศถึงร้อยละ 15

เหล้าปั่น มีอันตรายไม่ต่างจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะมีส่วนผสมของของเหล้าอยู่โดยปกติ จะใส่เหล้าประมาณ 3 shot ต่อแก้ว หรือ 6 shot ต่อเหยือก คิดเป็นปริมาณแอลกอฮอล์ 30 - 40 กรัมต่อเหยือก เทียบเท่ากับการดื่มเบียร์ 3 กระป๋องหรือดื่มเหล้าขาว 4 เป๊ก เหล้าปั่นคือ เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์อาจจะเป็น วอดก้า รัม จิน เหล้าสี วิสกี้ เหล้าขาว ผสมกับน้ำผลไม้หรือน้ำหวานปรุงแต่งกลิ่นผลไม้ ปั่นรวมกันกับน้ำแข็ง ภายนอกลักษณะไม่ต่างจากน้ำผลไม้ปั่นธรรมดา มีสีสันสดใส เช่น สีฟ้า สีเขียว สีแดงตามสีของน้ำหวานที่ผสม มีรสชาติหอม หวาน ไม่ขมเพราะถูกกลบด้วยรสหวาน ด้วยเหตุนี้ในความรู้สึกของเยาวชนหญิงที่ดื่มจึงบอกว่าเหล้าปั่น อร่อย เปรี๊ยะๆ หวานๆ คล้ายน้ำผลไม้ปั่น ดื่มง่าย ไม่ขมไม่เผ็ดเยาวชนหญิงบางคนคิดว่าดื่มเหล้าปั่นแล้วไม่เมาบางคนไม่รู้ด้วยซ้ำว่ามีเหล้าผสมอยู่ด้วย สำหรับคนที่ดื่มประจำหากต้องการเมาก็จะสั่งเพิ่มช็อตหรือเติมเหล้าเพิ่มความสะดวกได้อีก กลุ่มวัยรุ่นหญิง จะดื่มเหล้าปั่นได้อย่างไม่เหน็ดเหนื่อย เพราะภาพลักษณ์ของเหล้าปั่นที่ดูน่ารักสดใส และหากไปดื่มกันในกลุ่มเพื่อนชายและหญิง

2.1.4 ปัจจัยที่สนับสนุนให้มีการบริโภคเพิ่มขึ้น

1. การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความยากง่ายหรือความสะดวกในการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ว่าจะเป็นการซื้อหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ด้วยตนเองจากร้านค้าหรือจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งเรียกในทางวิชาการว่า การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางกายภาพ (physical availability) นอกจากนี้ยังมีการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกรูปแบบหนึ่ง คือการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางสังคม (social availability) ซึ่งคือการที่ได้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาจากผู้อื่น โดยที่ไม่ต้องจ่ายเงินซื้อเองการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ง่ายและสะดวกเกี่ยวข้องกับปริมาณและรูปแบบการบริโภคของประชากรและของกลุ่มนักดื่มที่มีความเสี่ยงสูง เช่นกลุ่มเยาวชนดังนั้นจึงมีผลต่อปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาตรา 19 กำหนดประเภทใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้โดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายสามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายทั้งนี้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและต่ออายุใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกปีดังนั้นร้านค้าหรือสถานประกอบการไม่ว่าจะเป็นร้านขายของชำร้านค้าส่งร้านสะดวกซื้อร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ผับ บาร์ ที่ได้รับใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและต่ออายุใบอนุญาตจำหน่ายทุกปี อย่างไรก็ตามเป็นที่ทราบกันดีว่ายังมีร้านหรือจุดจำหน่ายสุราอีกจำนวนมากที่ไม่มีใบอนุญาตซึ่งล้วนส่งผลให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หาซื้อได้ง่ายขึ้นด้วย ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีราคาถูกลงและสามารถขอได้ง่าย ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ ประเทศไทยนั้นมีราคาถูกลงสำหรับใบอนุญาตจำหน่ายแบบขายปลีกมีค่าธรรมเนียมต่อปี

ต่ำสุดเพียง 11 บาท และสูงสุดเพียง 1,650 บาท สำหรับใบอนุญาตจำหน่ายแบบขายส่งมีค่าธรรมเนียม ต่อปีต่ำสุดเพียง 110 บาท และสูงสุด 8,250 บาท(ใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์ที่ผลิตในประเทศนั้นมีค่าธรรมเนียมต่ำกว่าใบอนุญาตที่จำหน่ายได้ทั้งเครื่องดัดแอลกอฮอล์ที่ผลิตในไทยและเครื่องดัดแอลกอฮอล์ต่างประเทศมาก)

ข้อมูลจากกรมสรรพสามิตระบุว่า ในปี 2554 มีใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 602,211 ใบ โดยส่วนใหญ่เป็นใบอนุญาตค้าปลีก(ร้อยละ 98) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2540 แล้วจะพบว่าในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมาจำนวนใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากเดิมเกือบ 120,000 ใบ ในระยะเวลา 15 ปี (ปี 2540 - 2554) ซึ่งคิดเป็นการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 24.4 หรืออาจจะประมาณการได้ ว่ามีการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.7 ต่อปี โดยแม้ว่าจำนวนใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์แบบค้าส่งจะมีสัดส่วนไม่มากเมื่อเทียบกับแบบค้าปลีกแต่จำนวนใบอนุญาตจำหน่ายแบบค้าส่งเพิ่มขึ้นอย่างมากโดยจำนวนใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์แบบค้าส่งในปี 2554 มีจำนวน 9,588 ใบ โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ถึง 4 เท่า

ความหนาแน่นของร้านค้าเครื่องดัดแอลกอฮอล์ซึ่งการเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างจำนวนใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์กับจำนวนประชากรพบว่า ปี 2554 มีร้านค้าเครื่องดัดแอลกอฮอล์ที่มีใบอนุญาตจำหน่ายหนาแน่นและทั่วถึงกว่าเมื่อ 10 กว่าปีก่อนโดยเปรียบเทียบได้ว่าในปี 2540 นั้นโดยเฉลี่ยประชากร 125 คน ซื้อเครื่องดัดแอลกอฮอล์จากร้านค้า 1 ร้าน ในขณะที่ปี 2554 ร้านค้าเครื่องดัดแอลกอฮอล์หนาแน่นเพิ่มขึ้นนั้นมีร้านค้าเครื่องดัดแอลกอฮอล์ 1 ร้าน สำหรับขายให้กับประชากร 107 คน กล่าวโดยง่าย คือในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา มีร้านค้าเครื่องดัดแอลกอฮอล์ที่มีใบอนุญาตเพิ่มขึ้นมากกว่าการเพิ่มขึ้นของประชากร นั้นย่อมหมายความว่าร้านค้าเครื่องดัดแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นสามารถขายให้กับคนได้ทั่วถึงมากขึ้น การสำรวจการกระจายตัวของร้านค้าเครื่องดัดแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา 15 แห่ง ในกรุงเทพฯ ในปี 2552 พบว่า โดยเฉลี่ยมีร้านค้า 57 ร้านค้าต่อ 1 ตารางกิโลเมตรรอบสถานศึกษา ทั้งนี้ บางมหาวิทยาลัยมีร้านค้าเครื่องดัดแอลกอฮอล์มากกว่า 100 ร้านในรัศมี 1 ตารางกิโลเมตร และข้อมูลจากการศึกษาความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า รอบสถานศึกษา 17 แห่ง ในเทศบาลนครเชียงใหม่ มีจุดจำหน่าย เครื่องดัดแอลกอฮอล์ 1,083 แห่งซึ่งจุดจำหน่าย 2 ใน 3 แห่งนั้น อยู่ในระยะ 500 เมตรจากสถานศึกษา ทั้งนี้ในพื้นที่ที่จำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์มีอยู่อย่างหนาแน่นนั้นจุดจำหน่ายโดยส่วนใหญ่เป็นร้านขาย ของชำ ร้านค้าปลีก และสถานบันเทิง

การสำรวจความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องดัดแอลกอฮอล์ในปี 2552 พบว่า คนไทยใช้เวลาน้อยมากในการซื้อเครื่องดัดแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยใช้เวลา 4.5 นาทีในการเดินทางไปซื้อและมีระยะทางในการเดินทางไปซื้อเฉลี่ย 324 เมตร สำหรับเยาวชนนั้น การสำรวจนักเรียนมัธยมศึกษาในปี

2552 พบว่านักเรียนชายและหญิงใช้เวลาเฉลี่ยไม่เกิน 15 นาที ในการซื้อหาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ (นักเรียนชายใช้เวลาเฉลี่ย 13.6 นาทีและนักเรียนหญิงใช้เวลาเฉลี่ย 14.8 นาที)

2. ราคาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ จากรายงานขององค์การอนามัยโลกในปี 2547 แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์จำหน่ายในราคาต่ำเมื่อเทียบกับนานาชาติเมื่อปรับตามค่าครองชีพในแต่ละประเทศแล้ว โดยเบียร์ประเทศไทย มีราคาถูกกว่าค่าเฉลี่ย นานาชาติ 2.36 เท่า ในขณะที่ราคาสุรากลั่นก็ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลกอย่างชัดเจนราคาขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์แทบทุกประเภทมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา เมื่อปรับราคาขายเครื่องดื่มน้ำด้วยอัตราเงินเฟ้อจะพบว่าราคาที่แท้จริงของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่สัมพันธ์กับการเติบโตทางเศรษฐกิจหรือกล่าวได้ว่าเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์หลาย ส่วนกลับมีราคาถูกลงด้วยซ้ำทั้งสุราที่ผลิตในประเทศไทย เบียร์ ไวน์ และไวน์คูลเลอร์แม้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวจะมีการปรับอัตราภาษีสรรพสามิตหลายครั้งรวมถึงการเพิ่มระบบภาษีเพื่อองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยจากการที่ราคาที่แท้จริงไม่ได้ปรับเพิ่มขึ้นนี้ส่งผลให้นักดื่มไทยมีกำลังซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ประเภทต่างๆมากขึ้น อุตสาหกรรมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในประเทศไทยปริมาณการจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ที่ผลิตในประเทศเป็นส่วนใหญ่และมีปริมาณนำเข้าและปริมาณส่งออกเป็นส่วนน้อยราคาที่แท้จริงทั้งสุรา เบียร์และไวน์คำนวณ โดยปรับค่าความแตกต่างระหว่างภูมิภาคและปรับอิทธิพลของอัตราเงินเฟ้อด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของสินค้าเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ราคาสุรากลั่นที่ผลิตในประเทศมีทั้งราคาถูกลงและแพงขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ราคาสุราที่ผลิตในประเทศมีทั้งราคาถูกลงและแพงขึ้น ในช่วงเวลาปี 2545 - 2554 นั้น สุราปรุงพิเศษยี่ห้อที่มีราคาตลกลงนั้น เป็นการลดลงของทั้งราคาที่เป็นตัวเงินและราคาที่แท้จริงในขณะที่สุราสีมีราคาเพิ่มขึ้นจากเดิมทั้งราคาที่เป็นตัวเงินและราคาที่แท้จริงระหว่างปี 2546 - 2554 โดยราคาที่แท้จริงที่เพิ่มสูงขึ้นนั้นเพิ่มขึ้นจากราคาเดิม น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของราคาที่เป็นตัวเงิน ซึ่งความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงราคาระหว่างสุราทั้งสองประเภทนั้นส่วนหนึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการที่มีการปรับภาษีสรรพสามิตสำหรับสุราสี

ในหลายปีที่ผ่านมา (ปี 2551 - 2554) เบียร์ตลาดล่าง(Economy) มีราคาที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 3.2 ต่อปีสำหรับเบียร์และเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.3 ต่อปีในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา นั้นเมื่อปรับราคาขายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ด้วยอัตราเงินเฟ้อพบว่าราคาที่แท้จริงของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์นั้นเพิ่มขึ้นเล็กน้อยโดยเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์บางยี่ห้อที่เป็นที่นิยมราคาถูกลง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของรายได้เฉลี่ยต่อหัวซึ่งเพิ่มสูงขึ้นมากโดยเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี ราคาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่สัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ราคาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นน้อยมาก หรือในภาพรวมก็กล่าวได้ว่าราคาค่อนข้างคงที่ในขณะที่คนมีรายได้เพิ่มขึ้นซึ่งเท่ากับว่ามีกำลังซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้นไปด้วยถ้า

เปรียบเทียบราคาเครื่องดัดแอลกอฮอล์กับรายได้ขั้นต่ำของแต่ละจังหวัดพบว่า ในปี 2554 นั้น แรงงานรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดที่เป็นเมืองใหญ่ ต้องใช้เวลาระหว่าง 1.3 - 2.2 ชั่วโมงของการทำงานเพื่อให้ได้รายได้เท่ากับการซื้อเบียร์ สำหรับการเปรียบเทียบกับราคาสุราสี่ นั้นพบว่าแรงงานรายได้น้อยในเมืองใหญ่ต้องทำงานกว่า 10 ชั่วโมงหรือเกินกว่า 1 วันทำงาน เพื่อให้ได้สุราสี่เพียง 1 ขวด ทั้งนี้ แรงงานรายได้น้อยต้องทำงานเกือบทั้งวันหรือประมาณ 5.3 - 6.8 ชั่วโมง เพื่อซื้อสุราปรุงพิเศษเพียง 1 ขวด

3. ค่านิยมของสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดื่มเพื่อเข้าสังคม งานเลี้ยง งานสังสรรค์ต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นเหตุผลในการเริ่มดื่มที่สำคัญที่สุดสำหรับนักดื่มไทย โดยนักดื่มให้เหตุผลของการเริ่มดื่มครั้งแรกกว่าเป็นการดื่มเพื่อเข้าสังคม หรือเพื่อสังสรรค์ในขณะที่นักดื่มที่ให้เหตุผลว่าเป็นการดื่มตามเพื่อนหรือเพื่อนชวนดื่มก็มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 23.3 ส่วนอีกร้อยละ 29.8 คือต้องการลองดื่ม หลังจากการดื่มครั้งแรกแล้ว ความสัมพันธ์โดยเฉพาะกับเพื่อนก็ยังเป็นสาเหตุหลักของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยนักดื่มให้เหตุผลของการดื่มว่าเป็นการดื่มเพื่อสังสรรค์โดยอาจจะมีหรือไม่มีโอกาสพิเศษก็ได้ นักดื่ม มักดื่มเพื่อผ่อนคลายความเครียด ดื่มเพื่อความสนุกสนาน ดื่มเพื่อสุขภาพ

ศูนย์วิจัยสุราทำการสำรวจทัศนคติและความเชื่อของวัยรุ่นเกี่ยวกับการดื่มและพฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนพบว่าเยาวชนไทยยังมองว่าการดื่มสุราเป็นเครื่องมือช่วยในการเข้าสังคม โดยเยาวชนชายมีทัศนคติในประเด็นดังกล่าวสูงกว่าเยาวชนหญิงเล็กน้อยโดยมองว่าสุราทำให้คนสนุกสนานมากขึ้น ร้อยละ 38.3 เห็นว่าการดื่มทำให้ไม่ประหม่าเก้อเขิน สร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นได้ในขณะที่เยาวชนหญิงร้อยละ 38.4 เห็นว่าการดื่มทำให้คนสนุกสนานและร้อยละ 35.4 ช่วยทำให้ไม่ประหม่าเก้อเขินสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นได้ และเป็นที่น่าสนใจว่าเยาวชนชายถึงร้อยละ 41.6 และ ร้อยละ 39.5 เห็นว่าการดื่มสุราจะช่วยสร้างโอกาสในการมีเพศสัมพันธ์นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนแล้ว พฤติกรรมการดื่มของคนในครอบครัว

โดยเฉพาะพ่อแม่ก็เป็นอีกปัจจัยที่มีผลชัดเจนต่อทัศนคติและพฤติกรรมการดื่มของเยาวชน โดยงานวิจัยพบว่าเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่/หรือแม่ เป็นนักดื่มสุราจะมีโอกาสที่มีทัศนคติที่ดีต่อการดื่มมากขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้เด็กทดลองดื่มเร็วและกลายเป็นนักดื่มในที่สุดในการสำรวจในปี 2553 พบว่าเยาวชนที่ทั้งพ่อและแม่ดื่มแอลกอฮอล์และเยาวชนที่มีพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งดื่มแอลกอฮอล์จะมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเยาวชนที่ทั้งพ่อและแม่ไม่ดื่มจากการสำรวจของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ร่วมกับสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าพบว่าคนไทยนิยมดื่มเหล้าเพื่อเข้าสังคมประเพณีเทศกาลต่างๆ ในช่วงงานประเพณีหรือเทศกาลต่างๆ เช่น งานทอดกฐิน งานบวช งานศพ งานประจำปีต่างๆ มากถึง 40% ของ

ประชากรซึ่งผลความเสี่ยงและมักเกิดโศกนาฏกรรมจากอุบัติเหตุและปัญหาอื่นๆที่ส่งผลกระทบต่อสังคมตามมาอยู่เสมอ นอกจากนี้ มีการศึกษาสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวไทยพบว่าการจัดงานบุญประเพณีส่วนใหญ่นิยมจัดที่บ้าน เช่น งานศพงานบวชโดยมีสุราเป็นเครื่องดื่มหลัก ที่น่าห่วงคือเด็กที่ไปร่วมงานกับพ่อแม่จะได้ดื่มสุราในงานเหล่านี้ด้วย

4. การตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดำเนินกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม(Corporate Social Responsibility: CSR) เป็นหนทางใหม่ของการโฆษณา โดยผ่านการสนับสนุนประเด็นด้านการศึกษาคนตรีความบันเทิง การประกวดและการแข่งขันกีฬาต่างๆที่อยู่ในความสนใจของกลุ่มเป้าหมายในอนาคต เช่น เยาวชน ศูนย์วิจัยสุราเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่าในช่วงแรก (ปี 2540 - 2545) มีโครงการเชิง CSR ทั้งสิ้น 56 โครงการ และช่วงหลัง(ปี 2546 - 2551) มีโครงการเชิง CSR มากถึง 407 โครงการหรือเพิ่มขึ้นกว่า 7 เท่าตัว ภายหลังที่ภาครัฐเริ่มมีนโยบายควบคุมช่องทางการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยังพบว่าในปี 2551 เป็นปีที่ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดำเนินกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดถึง 171 โครงการ จาก 463 โครงการหรือคิดเป็นร้อยละ 36.9 CSR ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำการบริจาคสิ่งของอุปถัมภ์สร้างแบรนด์ เช่น การบริจาคผ้าห่มกันหนาวการบริจาคเครื่องอุปโภคและบริโภคเมื่อเกิดมหาอุทกภัยปลายปี 2554 และอุปถัมภ์สร้างแบรนด์โดยการให้ทุนสนับสนุนการจัดกิจกรรม การศึกษาคณิตศาสตร์ กีฬาและกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม

การดำเนินกิจกรรม CSR ของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ เยาวชนเกิดความประทับใจต่อสินค้าและบริษัท และความจงรักภักดี ต่อแบรนด์ ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า เยาวชน ที่ดื่มมีการรับรู้ความหมายหรือให้คำจำกัดความของคำว่า CSR ของ ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน “เชิงบวก” อย่างชัดเจน โดยมองว่า เป็นกิจกรรมที่ทำแล้วคนในสังคมได้ประโยชน์ ในขณะเดียวกันก็มี ทศนคติที่ดีต่อกิจกรรม CSR ของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ โดยให้เหตุผลว่าเป็นการคืนกำไรให้กับสังคม เป็นการ เปิดโอกาสให้กับคนที่ไม่มีโอกาส ทดแทนสิ่งไม่ดี ที่บริษัทได้ทำไว้ เปรียบเสมือนเป็นการไถ่บาป และควรประชาสัมพันธ์การทำกิจกรรม เพื่อสังคมออกไปให้มากๆ เพื่อให้คนในสังคมได้รับรู้ข้อมูลอย่างทั่วถึงและสามารถเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการทำดีด้วยการดำเนินกิจกรรม CSR ของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีโอกาสเป็นข่าว โดยธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เลือกที่จะทำงานในเชิงการสะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในด้านที่มีโอกาสเป็นข่าว รวมทั้ง “ง่าย” และเน้นการพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรที่หลากหลายโดยเฉพาะในเชิงการบริจาคตรงในประเด็นที่กำลังอยู่ในกระแสความ สนใจของสังคม และในช่วงจังหวะเวลาที่สังคมให้ความสนใจ ซึ่งส่งผลต่อทั้งในเชิงการได้รับการยอมรับในฐานะองค์กรชั้นนำการได้รับ พื้นที่ข่าว และการได้รับเสียงตอบรับจากสมาชิกต่างๆ ในสังคม (ศูนย์วิจัยสุรา, 2556)

การดำเนินกิจกรรม CSR ของธุรกิจเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ เป็นการดึงเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมโดยเยาวชนรู้ไม่เท่าทัน เพื่อปูทางไปสู่วงการน้ำเมาเข้าเป็นนักดื่มหน้าใหม่ เยาวชนที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่างมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม CSR ของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมที่ตนเองได้รับประโยชน์ เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน กิจกรรมฝึกงาน ดิวภาษา ทุนการศึกษาให้ทุนสนับสนุนการจัดกิจกรรมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นต้น โดยจะไม่สนใจว่าเป็นการจัดกิจกรรม CSR ของบริษัทใดก็ตาม ดังนั้นหากเมื่อใดก็ตามที่สังคมมองว่าสินค้าประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสินค้าอันตรายที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ ตามมาย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงจำเป็นต้องแสวงหามาตรการต่างๆ เพื่อรักษาส่วนแบ่งการตลาดรวมทั้งความรู้สึกที่ดีของผู้บริโภคไว้และกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมหรือ CSR ก็นับเป็นเครื่องมือหนึ่งเพื่อมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างแน่นอน

นอกจากนี้ภาพยนตร์ไทยยังคงฉายภาพการดื่มเหล้า ภาพยนตร์ที่มีฉากแอลกอฮอล์ จากภาพยนตร์ทั้งหมด 95 เรื่อง และมีฉากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด โดยเฉลี่ยแล้วมีฉากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เรื่องละประมาณ 4.84 ฉาก แต่ละฉากยาวประมาณ 59 วินาที ภาพยนตร์แต่ละเรื่องจะมีฉากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นานประมาณ 4 นาที 48 วินาที นอกจากการนับจำนวนฉากที่แสดงให้เห็นความชุกของฉากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาพยนตร์แล้วยังมีภาพยนตร์ถึง 57 เรื่องที่ไม่สามารถตัด

ฉากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออกไปได้เลยเนื่องจากมีความสำคัญต่อการเดินเรื่องซึ่งทำให้เห็นว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลายเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างภาพยนตร์และผู้ชมก็ถูกยึดเหนี่ยวโดยการป้อนภาพการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปพร้อมกับการรับรู้เรื่องราวในภาพยนตร์ ตัวละครที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับฉากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นวัยทำงาน เยาวชน และเกือบครึ่งหนึ่งมีฉากแอลกอฮอล์ที่มีตัวละครหลัก จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะถูกเน้นให้ชัดยิ่งขึ้น เพราะตัวละครหลักของเรื่องเป็นผู้นำเสนอส่วนแนวภาพยนตร์ที่จัดว่ามีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาพัวพันมากที่สุดคือตลก(Comedy) ภาพยนตร์ประกอบเพลง (Melodrama) และสยองขวัญ(Horror) ความเพี้ยนที่เกิดจากภาพยนตร์ไทยสร้างความจริงที่ผิดเพี้ยนเกี่ยวกับเหล้า ภาพยนตร์ไทยได้สร้างความเป็นจริงทางสังคมให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องดีถึง 9 ประการได้แก่

1. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นความใกล้ชิดสนิทสนม
2. มีประโยชน์ทางการแพทย์
3. เป็นการพักผ่อน
4. เป็นการเปิดทางสู่ความรัก
5. เป็นช่วงเวลาแห่งความสนุกสนานและการเฉลิมฉลอง

6. เผยให้เห็นความสามารถ
7. ความเป็นผู้นำ
8. นำไปสู่ความสำเร็จ
9. เป็นของมีคุณค่า

2.2. ผู้หญิงกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.2.1 ผู้หญิงกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในอดีตคนไทยมีการบริโภคแอลกอฮอล์มานานแล้ว โดยมักดื่มในเทศกาลและวาระต่างๆ และมีความเชื่อเรื่องการดื่มเพื่อสุขภาพ เช่น ขาดอง โดยเอายามาผสมหรือดองกับสุรา เชื่อว่าช่วยบำรุงร่างกาย บำรุงโลหิต รักษาอาการปวดเมื่อย ทำให้เจริญอาหาร ความจริงแล้วส่วนผสมของแอลกอฮอล์ในขาดองนั้นมีค่อนข้างสูง ดังนั้น การดื่มขาดองก็คือการดื่มสุรานั้นเอง นอกจากนี้ ในบางครั้งจะพบทัศนคติของคนไทยที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่ส่งเสริมการดื่ม โดยไม่รู้ตัว เช่น การวางขวดสุราไว้ในห้องรับแขกตามบ้าน ในงานเลี้ยงสังสรรค์หรืองานฉลองตามประเพณีต่างๆ มักจะพบเห็น การดื่มสุรากันเป็นเรื่องปกติ เหตุผลของการดื่มแอลกอฮอล์พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงโดยผู้ชายให้เหตุผลในการตัดสินใจดื่มครั้งแรกว่า อยากทดลอง รองลงมาคือเพื่อนชวน สำหรับเหตุผลของผู้หญิงคือ อยากทดลอง รองลงมาคือเพื่อเข้าสังคม และดื่มเพื่อสุขภาพ ผู้หญิงจะมีอายุลดน้อยลงเรื่อยๆ โดยสุราไทยและเบียร์เป็นเครื่องดื่มของคนในเขตเมือง ส่วนสุราขาวและขาดองเป็นเครื่องดื่มของคนในเขตชนบท เหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้ดื่มไม่คิดจะเลิกดื่มก็คือ เพราะต้องเข้าสังคม สังสรรค์ และดื่มเพื่อสุขภาพ ร่างกาย โดยคิดว่าดื่มเพียงเล็กน้อยไม่เป็นไร ส่วนเหตุผลเกี่ยวกับสุขภาพจิตคือ เพื่อความสนุกสนาน คลายเครียด จากเหตุผลเหล่านี้ ทำให้ได้ข้อสังเกตว่า ผู้ที่ดื่มสุราโดยไม่คิด จะเลิกดื่มนั้น อาจไม่รู้ตัวว่าตนเองกำลังตกอยู่ในสถานะ "ติดสุรา" ไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจก็ตาม

ในอดีตคนไทยใช้สุราเป็นส่วนประกอบในพิธีกรรม และดื่มเพื่อความรื่นเริงในเทศกาลต่าง แต่ทุกวันนี้ สุรากลายเป็นเครื่องมือเพื่อความบันเทิง และการสังสรรค์รวมทั้งเป็นเครื่องมือสร้างเอกลักษณ์ ในแง่ของผู้ดื่มผู้หญิงหันมาดื่มสุราเพื่อความบันเทิงและสังสรรค์กันมากขึ้น ขณะที่ในอดีตสังคมเปิดโอกาสให้ผู้หญิงดื่มเหล้า ในชีวิตประจำวันได้เพียงในฐานะ “ยา” เช่น การดื่มขาดอง จากการจัดอันดับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2541, 2542, 2543 และ 2544 คนไทยมีอัตราการบริโภคที่เพิ่มสูงมากขึ้น คือ อันดับที่ 50, 44, 43 และ 40 ในปี ตามลำดับและการดื่มในเพศหญิงกลับเพิ่มมากขึ้นในปี พ.ศ. 2539, 2544 และ 2547 ร้อยละ 8.1, 9.8 และ 10.3 และเริ่มลดลงในปี พ.ศ. 2549 ร้อยละ 9.8 และร้อยละ 8.8 ในปี พ.ศ. 2550 แต่แนวโน้มการดื่มแบบประจำผู้หญิงมีเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 65 จากร้อยละ 2.3 ในปี พ.ศ. 2539 เป็นร้อยละ 3.8 ในปี พ.ศ. 2550 ซึ่ง

มากกว่าผู้ชายที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 33 และดื่มในช่วงหนึ่งสัปดาห์ที่ผ่านมามีจำนวน 1.3 ล้านคน โดยผู้หญิงอายุ 25 - 44 ปี ดื่มมากที่สุด รองลงมาคืออายุ 12 - 24 ปี และอายุ 45 - 65 ปี (ครุณี คุณวัฒนาและศรีวรรณ ขอดนิล, 2554) การดื่มสุราไม่ใช่พฤติกรรมส่วนตัวแต่เป็นผลพวงจากประสบการณ์การเรียนรู้ และถูกกล่อมเกลามาจากสภาพแวดล้อมในสังคมทุกระดับ ครอบครัวที่มีพ่อแม่ดื่มสุราลูกก็มีโอกาสสูงที่จะเป็นนักดื่มไปด้วยบ้านที่นิยมใช้ยาที่มีส่วนผสมของสุราเป็นประจำ ก็ส่งเสริมให้สมาชิกพัฒนามาเป็นนักดื่มได้เช่นกัน เพื่อนในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการชักนำให้เป็นนักดื่ม แนวทางการทำงานและสังคมใหญ่ การฉลองเทศกาลและประเพณีต่างๆ การดื่มเพื่อสมาคมและสังสรรค์ การเกิดสถานที่สำหรับดื่มสุราในรูปแบบใหม่ๆเพิ่มโอกาสให้สุราเข้ามาใกล้ชิดกับชีวิตคน

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับสุราเริ่มปรากฏให้เห็นชัดขึ้นตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมา โดยเริ่มมีการกล่าวถึงในระบบส่วยอากรซึ่งสมัยสุโขทัยนั้น ผู้ปกครองหรือรัฐจะได้รับผลประโยชน์จากการส่งส่วยและยังสามารถเกณฑ์แรงงานมาใช้ได้บ้างเป็นครั้งคราวหรือยามเกิดศึกสงคราม ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเก็บภาษีอย่างหนึ่งซึ่งต่อมาการผลิตสุราได้เป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาลไทยมาโดยตลอด การผลิตสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไทยในอดีตได้ปล่อยให้เป็นไปอย่างเสรีโดยมิได้มีการแทรกแซงใดๆ จากภาครัฐ จนกระทั่งสมัยพระเจ้าปราสาททองจึงมีการเก็บ “อากรสุรา” ทั้งจากผู้ผลิตและผู้ขาย ต่อมาสมัยพระนารายณ์ มีการกำหนดพิภพอากรสุรา การเก็บอากรโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเองทำค่าไม่ทั่วถึง รายได้ไม่มากพอ เมื่อถึงสมัยอยุธยาตอนปลายจึงเกิดระบบเจ้าภาษี นายอากรขึ้น คือให้เอกชนประมูลสิทธิในการผูกขาดการเก็บภาษีอากรสุราเป็นรายปี ตามอัตราที่กำหนดไว้ เอกชนต้องประกันผลตอบแทนให้แก่รัฐอย่างเป็นกอบเป็นกำ และมีจำนวนที่แน่นอน นอกจากจะมีรายได้จากการเก็บภาษีอากรผู้ผลิตและจำหน่ายแล้วยังผลิตและจำหน่ายเองได้ด้วย แต่นายอากรเอกชนก็ต้องแบกรับภาระการปราบสุราเถื่อนแทนรัฐ เนื่องจากประโยชน์ของนายอากรคือภาษีจึงต้องปราบการลักลอบดื่มเหล้าเถื่อนอย่างเต็มที่(บันทึกศรไพศาล, 2548)

2.2.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการเริ่มบริโภคแอลกอฮอล์

1. **กลุ่มเพื่อน** การพบปะสังสรรค์เมื่อถูกเพื่อนชวนให้ดื่มเกิดความสนุกสนาน และยังแสดงถึงความรักเพื่อนพ้องรวมถึงผ่อนคลายจึงใช้แอลกอฮอล์ หรือสุราเป็นส่วนประกอบ เป็นการพบปะสังสรรค์ในกลุ่มเพื่อนฝูงเพราะสุราเองก็เป็นส่วนของวิถีชีวิตอยู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน
2. **การแสดงความเท่าเทียม กันกับเพศชาย** จึงเริ่มด้วยการดื่มแอลกอฮอล์ เพราะเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ง่ายกว่า ผู้หญิงจึงเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ ที่คิดว่ามีความแรงไม่มากนัก เช่น เบียร์ แต่ถ้าเริ่มชินกับดีกรีความแรงของแอลกอฮอล์ได้แล้ว ก็มักจะดื่มเป็นเหล้าขาวแทน เนื่องจากราคาดูกแล้วเมาเร็วขึ้น ส่วนกลุ่มเด็กวัยรุ่นก็เริ่มมีการดื่มแอลกอฮอล์ ตั้งแต่อายุน้อย

3. ความอยากลอง อยากจะลองหรือเผชิญกับสิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะในวัยที่ความรู้สึกอยากลองเป็นเรื่องที่ทำนายโดยกลุ่มผู้หญิงและเยาวชนที่ดื่มแอลกอฮอล์ จะเลือกประเภทที่มีฉันทิที่ไม่วสูงมากนัก

4. สังคมและวัฒนธรรม วัฒนธรรมของสังคมในการดื่มแอลกอฮอล์ ในชุมชน การดื่มแอลกอฮอล์ ถูกมองเป็นสัญลักษณ์ของความสุข สนุกสนาน งานรื่นเริง เป็นการฉลองเนื่องในโอกาสสำคัญต่างๆ ของชีวิตเช่น งานสังสรรค์ งานเลี้ยง งานฉลอง และงานประเพณีต่างๆงานเทศกาล งานบุญประเพณี งานแต่งงาน จนกระทั่งงานศพ ซึ่งตรงกับบุคลิกของคนไทยที่รักความสนุก อิสระ แทบทุกงานจะต้องมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนประกอบด้วยเสมอ

5. กระแสของสื่อโฆษณา ประกอบกับบริษัทผู้ผลิตมีการทำการตลาด เพื่อสื่อสารให้เข้าถึงผู้บริโภคได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นสื่อโฆษณาในรูปแบบต่างๆ ที่มีการใช้สัญลักษณ์การให้คุณค่าเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกอยากลอง และรู้สึ่วว่าการบริโภค แอลกอฮอล์นั้นเป็นเรื่องที่ดีงาม การใช้ตัวแบบบุคคลที่เป็นที่ชื่นชอบและดึงดูดความรู้สึกของผู้คนให้ชื่นชอบ อยากลอง บางผลิตภัณฑ์จะเจาะจงกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น กลุ่มสุภาพสตรีให้หันมามีค่านิยมในการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ก็เป็นผลเพราะทำให้สตรีกว่าครึ่งที่เห็นสื่อเหล่านั้นแล้วอยากดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้สื่อในลักษณะบันเทิง เช่น ภาพยนตร์ ละคร หรือแม้กระทั่งเพลง ก็มีตัวนางใจผู้ชมให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามได้ สิ่งต่างๆเหล่านี้ รวมทั้งสินค้าที่สะดวกต่อการซื้อหาที่มีอยู่อย่างดาษดื่นเพียงเดินไปไม่กี่ก้าวก็สามารถหาซื้อได้แล้ว ถึงแม้แต่่นอกชุมชนตนเองก็ตาม ก็สามารถหาซื้อได้ไม่ยากเพราะพาหนะที่ใช้มีอยู่ในครอบครวแล้ว เช่น จักรยานยนต์ อีกทั้งถนนหนทางก็สะดวกและร้านค้าที่สะดวกซื้อก็ขยายเข้าสู่ชุมชนมากขึ้น อีกทั้งร้านชำหรือร้านค้าทั่วไปก็จะมีสุราจำหน่ายด้วย

6. ความเชื่อความเชื่อที่มีต่อ แอลกอฮอล์ โดยช้านานมาแล้วคนมักจะเชื่อ ในสรรพคุณของยาองเหล้า และเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งคราวหรือประเภท ดิกริอ่อนๆ คงไม่น่าจะเป็นปัญหากับตนเอง หรือความเชื่อว่าการดื่มแอลกอฮอล์การดื่มไวน์ และเบียร์ มีความปลอดภัยกว่าการดื่มสุรากลั่น เยาวชนไทยถึงร้อยละ 62.7 และ 43.5 ไม่ได้คิดว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสมน้ำผลไม้ (เช่น ฟันช์ คอกเทล เหล้าปั่น ไวน์คูลเลอร์) และเบียร์จัดเป็นสารเสพติด

7. รสชาติของเครื่องดื่ม เครื่องดื่มบางประเภท โดยเฉพาะ สุราผสมน้ำ ผลไม้ซึ่งจะมีรสหวาน อาจ กลบ รสขมของแอลกอฮอล์ทำให้ผู้ดื่มบริโภคปริมาณแอลกอฮอล์มากขึ้นโดยไม่รู้ตัว

8. ความเครียด คนที่เครียดง่าย ขาดทักษะในการปรับตัว หรือแก้ไขปัญหา อาจพบว่าการบริโภคแอลกอฮอล์ช่วยทำให้ลืมความเครียดได้ชั่วขณะในขณะที่ยังขาดทักษะในการแก้ไขปัญหาวชีวิต คนเหล่านั้นจะหันมาพึ่งแอลกอฮอล์จนเกิดการติดขึ้นได้ เมื่อผู้ดื่มเกิดความรู้สึกผ่อนคลายลืมความทุกข์ชั่วคราว การดื่มเพื่อลดความเครียดจึงเป็นเหตุผลอย่างหนึ่งของผู้ดื่ม และยังเป็นปัจจัยที่

ส่งเสริมให้มีการดื่มอย่างต่อเนื่อง เมื่อดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากจะทำให้เกิดความรู้สึกตรงกันข้าม คือกระวนกระวาย เกรียด หรือหงุดหงิดได้ง่าย โดยเฉพาะช่วงที่ระดับแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดเริ่ม ลดลง

2.2.3 ปัจจัยที่เสี่ยงต่อการติดแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย

1. กรรมพันธุ์ในปัจจุบันพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างกรรมพันธุ์กับการติดแอลกอฮอล์ ดังนี้

1.1 ญาติสายตรง (พ่อ แม่ พี่ น้อง) ของผู้ติดแอลกอฮอล์ มีโอกาสเสี่ยงสูงประมาณ 3 - 4 เท่า ต่อการที่จะเป็นผู้ติดแอลกอฮอล์

1.2 คนที่เป็นแฝดไข่ใบเดียวกัน จะมีความเสี่ยงสูงต่อการติดแอลกอฮอล์ ถ้าแฝดคนหนึ่งเป็นผู้ที่ติดแอลกอฮอล์ เมื่อเทียบกับคนที่เป็แฝดแบบไข่คนละใบ

1.3 ในกรณีที่ลูกมีพ่อหรือแม่แท้ๆเป็นคนติดแอลกอฮอล์ แต่ได้รับการรับเลี้ยงเป็น บุตรบุญธรรมมาตั้งแต่ยังเล็กๆ โดยครอบครัว อื่นซึ่งไม่มีปัญหาเรื่องการติดแอลกอฮอล์ และไม่ทราบว่าพ่อแม่แท้ๆของตนติดแอลกอฮอล์เลย ก็ยังมีความเสี่ยงที่จะกลายเป็นคนติดแอลกอฮอล์ได้สูงมากถึง ๔ เท่า ของคนทั่วไป ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ชัดเจนมากกว่า กรรมพันธุ์มีส่วนอย่างมาก และมากกว่า สิ่งแวดล้อมต่อการเกิดปัญหาการติดแอลกอฮอล์

ในยุโรป ผู้หญิงยอมรับว่าตนเองมีปัญหาในการดื่มแอลกอฮอล์ การเข้ารับการรักษาใน โรงพยาบาล โอกาสที่จะหายจากโรคติดเหล้าจึงมีมากกว่าผู้ชาย แต่ปัจจุบันผู้หญิงมีการดื่มแอลกอฮอล์ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะวัยรุ่น ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย จะดื่มเหล้าเท่ากันหมด ผู้หญิงถ้าดื่มแอลกอฮอล์ จัด มากมักมีปัญหากระทบต่อร่างกายและจิตใจมากกว่าผู้ชาย ปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงหันมาดื่มเหล้า นั้น ขึ้นอยู่กับสถานะทางสังคม โดยเฉพาะมีการเปลี่ยนแปลงสถานะทาง การสมรส เช่น มีการหย่าร้าง หรือตกงาน หรือถูกพลัดพรากจากผู้เป็นที่รัก

2. บุคลิกภาพ คนที่มีบุคลิกภาพแบบประหม่าไม่มั่นใจตัวเอง การบริโภคแอลกอฮอล์มี ฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง หากดื่มไม่มากอาจรู้สึกผ่อนคลายเนื่องจากสารกดจิตได้สำนึกที่คอย ควบคุมตนเองทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้นเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น หรือบุคลิกภาพที่มี ลักษณะต่อต้านสังคม มีความก้าวร้าว เป็นบุคคลที่มีความเสี่ยงในการบริโภคแอลกอฮอล์สูง

3. สารแอลกอฮอล์ ปฏิกริยาแรกที่เกิดขึ้นทันทีที่ดื่มเหล้าแล้วแอลกอฮอล์เข้าสู่ตับ เอนไซม์ในตัวคนเราจะเปลี่ยนแอลกอฮอล์เป็นสารตัวใหม่ ชื่ออะเซตัลดีไฮด์ (acetaldehyde) แล้ว เปลี่ยนต่อเป็นอะซิเตต (acetate) แล้วเคลื่อนตัวไปยังสมองของต่อมควบคุมระดับเกลือและน้ำตาลใน ร่างกาย รวมไปถึงอวัยวะต่างๆ อีกมากมายหลายส่วน ผลจากการเคลื่อนตัวไปยังส่วนต่างๆ นี้เองทำให้ ร่างกายสำแดงอาการเริ่มตั้งแต่อาการสมองโปร่งโล่งสบายเกิดความอยากความพึงพอใจ นอกจากนี้

แอลกอฮอล์ยังเป็นสารเสพติดชนิดหนึ่ง เกิดจากหมักผัก ผลไม้ หรือเมล็ดพืชชนิดต่างๆ แอลกอฮอล์โดยตัวของมันเองจะไม่มีรส ไม่มีกลิ่น รสหรือกลิ่นในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมาจากส่วนผสมในการหมักและการแต่งกลิ่น มีคุณสมบัติที่ทำให้เสพติดได้ออกฤทธิ์กดประสาท มีการเสพติดทั้งทางร่างกาย จิตใจและต้องการใช้ซ้ำอีกหักห้ามใจไม่ได้ซึ่งนำไปสู่การติดในที่สุดเมื่อหยุดดื่ม

2.3 ผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.3.1 ภาวะโรคจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประชาชนไทยสูญเสียปีสุขภาวะปี ละรวมทั้งสิ้น 10.2 ล้าน/ปี โดยเพศชายมีความสูญเสียมากกว่าเพศหญิงประมาณ 1.3 เท่า จำแนกกลุ่มโรคเป็น คือกลุ่มโรคติดเชื่อ ความผิดปกติในมารดาและปริกำเนิด กลุ่มภาวะโภชนาการบกพร่อง กลุ่มโรคไม่ติดต่อ กลุ่มการบาดเจ็บ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังก่อให้เกิดผลกระทบทางสุขภาพในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก หลายสิบเท่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดภาระโรคและความบาดเจ็บเป็นอันดับต้นๆเมื่อเทียบกับปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ จากข้อมูลขององค์ การอนามัยโลกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุของความเจ็บป่วยกว่า 60 โรค รวมถึงส่งผลกระทบทั้งต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมและแอลกอฮอล์ยังมีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคไม่ติดต่ออีกด้วย

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับโรคต่างๆที่เป็นสาเหตุการเสียชีวิตในอันดับต้นหลายโรคด้วยกัน เช่น โรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร (Traffic accidents) เบาหวาน (Diabetes) การติดสุรา (Alcohol dependence) โรคเอดส์ (HIV/AIDS) โรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด (Ischemic heart disease) มะเร็งตับ (Liver cancer) และโรคซึมเศร้า (Depression) ทำให้เกิดความเสียหายกับระบบต่างๆ ในร่างกายและการดำเนินชีวิตดังนี้

2.3.2 อาการแทรกซ้อนทางจิตประสาทเนื่องจากการใช้แอลกอฮอล์

1. ความบกพร่องทางสติปัญญา

- ความบกพร่องทางสติปัญญาและการเคลื่อนไหว จะเกิดขึ้นหลังจากการดื่มในแต่ละครั้ง ซึ่งจะขึ้นอยู่กับปริมาณการดื่มในครั้งนั้นๆ ด้วย
- ความจำเสื่อมแบบไปข้างหน้า หลังการดื่มในปริมาณมากๆ เซลล์สมองถูกทำลายเนื่องจากการใช้แอลกอฮอล์
- ความบกพร่องด้านความจำ ซึ่งรูปแบบที่รุนแรงที่สุดคือ Korsak off syndrome มีความสัมพันธ์กับการขาดวิตามิน ร่วมกับการได้รับพิษจากแอลกอฮอล์ โดยจะมีอาการความจำเสื่อมในระยะสั้น แต่รักษาความจำระยะยาวและการคิดย้อนอดีตได้ดีกว่า
- อาการผิดปกติที่สมองส่วนหน้า ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการคิดรวบยอด การวางแผน และการจัดระบบ

- การฝ่อของสมองส่วนซีรีเบลลัม ทำให้การเดินเซ ทรงตัวได้ไม่ดี
- ภาวะเลือดได้เชื้อหุ้มสมอง ทั้งเฉียบพลันและเรื้อรัง อาจเกิดหลังจากมีอุบัติเหตุที่ศีรษะซึ่งอาจถูกมองข้ามไปเนื่องจากการได้รับพิษจากแอลกอฮอล์

2. อันตรายของหลอดเลือดสมอง

- เส้นเลือดในสมองแตก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการบริโภคแอลกอฮอล์ที่ก่อให้เกิดอันตราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดื่มในปริมาณมากๆ ในคราวเดียวกัน
- หลอดเลือดสมองอุดตัน มีความสัมพันธ์กับการดื่มที่ก่อให้เกิดอันตรายติดต่อกันเป็นเวลานาน

3. เส้นประสาทส่วนปลายพิการ

- จะมีอาการชาตามเท้า รู้สึกหนาเหมือนใส่ถุงมือถุงเท้า หรือกล้ามเนื้อกลุ่ม Proximal หรือ dataอ่อนกำลังลง การฟื้นตัวจะช้ามาก ประมาณ 1 ปี แม้ว่าจะหยุดดื่มอย่างสิ้นเชิงแล้วก็ตาม

4. บาดแผล

- การบาดเจ็บที่ศีรษะ
- ชี้นำโครงหัก
- กระดูกขนาดยาวหัก

5. ผลของแอลกอฮอล์ต่อตัวอ่อนในครรภ์

- ในปัจจุบันพบว่าเป็น 1 ใน 2 สาเหตุที่พบบ่อยที่สุด ของการเกิดภาวะปัญญาอ่อนในประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศ
- ค่าเฉลี่ย IQ ของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากแอลกอฮอล์จะอยู่ที่ 70 และจะไม่มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเพิ่มขึ้นตามวัย
- ใบหน้าจะมีลักษณะเฉพาะ ได้แก่ สันจมูกยุบ ริมฝีปากบางผิดปกติ ไม่มีกระดูกอ่อนที่ก้นโพรงจมูก
- พบความผิดปกติของหัวใจได้บ่อย (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเล่มที่ 27)

2.3.3 อาการแทรกซ้อนทางสังคมที่เกิดจากการใช้แอลกอฮอล์

1. ครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

- เสียเพื่อน
- ทำลายความสัมพันธ์กับคู่สมรส และความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิดอื่นๆ
- การแยกกันอยู่ หรือการหย่าร้าง

2. อาชีพ

- ไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง
- ถูกลดตำแหน่ง
- ถูกไล่ออก
- ว่างงาน

3. เศรษฐกิจ

- ขาดรายได้ประจำที่เคยได้จากการทำงาน
- เงินทองไม่พอใช้
- เป็นหนี้การพนัน
- ถูกฉ้อโกง ถูกหลอกลวง

4. กฎหมาย

- ฝ่าฝืนกฎหมายที่ห้ามดื่มสุราหรือเสพยาขณะขับรถ
- ถูกยึดใบอนุญาตขับขี่
- มีคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน
- ถูกทำร้ายร่างกาย
- ฆ่าตัวตาย
- ทอดทิ้ง ไม่เลี้ยงดูเด็ก
- ขายบริการทางเพศ

ผลทางลบอย่างรุนแรงที่ตามมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ได้แก่ การได้รับบาดเจ็บสาหัสจากอุบัติเหตุ หากความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในเลือดในระดับสูง จะทำให้หย่อนความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเอง ทำให้การคิดการตัดสินใจไม่ดี และง่วงซึม ซึ่งทำให้มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดปัญหาร้ายแรงอื่นๆ ที่มักเกิดขึ้นอย่างกะทันหันและส่งผลกระทบที่ร้ายแรง นักดื่มหลายคนที่เคยดื่มวันละ 5 - 7 ดื่ม และมีปัญหามากกว่า 5 ปี นั้นมักจะยังไม่ได้มีปัญหาด้านสุขภาพขั้นร้ายแรง ส่วนใหญ่จะมีปัญหาครอบครัวและปัญหาการทำงานมากกว่า ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะทวีความรุนแรงมากขึ้นถ้าพวกเขาไม่เปลี่ยนนิสัยการดื่ม เมื่อพวกเขามาเข้าร่วมโปรแกรมนี้ ระดับการติดแอลกอฮอล์อย่างรุนแรงจะถูกส่งต่อไปรับการบำบัดรักษาจากผู้เชี่ยวชาญต่อไป

2.3.4 อุบัติเหตุจากจราจรทางบกกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นสาเหตุหลักของการเกิดอุบัติเหตุจราจรในสังคมไทยโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลซึ่งนำไปสู่ความสูญเสียทั้งการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความพิการ รวมไปถึงความเสียหายด้านทรัพย์สินทั้งของผู้ขับขี่ ผู้โดยสารคู่กรณี คนเดินเท้าและของสังคมโดยรวมการดื่ม

แอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับอุบัติเหตุจราจรในหลายมิติโดยเพิ่มทั้งความเสี่ยงหรือโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุลดความสามารถในการหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุเพิ่มระดับความรุนแรงของอุบัติเหตุและเพิ่มความรุนแรงและภาวะแทรกซ้อนของผลกระทบจากอุบัติเหตุ สัดส่วนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรทางบกนั้นซึ่งสามารถแสดงระดับความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุกลับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

รายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บในประเทศไทยพบว่าในปี 2554 พบว่ามีผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วยร้อยละ 32.8 หรือเกือบ 1 ใน 3 และมีผู้เสียชีวิตจากการใช้รถจักรยานยนต์ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วย ร้อยละ 20.0 ทั้งนี้ผู้ขับขี่ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุต่ำสุด 10 ปี และอายุสูงสุด คือ 20 ปี จากการศึกษาของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ในช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ 2553 - 2554 แสดงให้เห็นว่าการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นในช่วงเทศกาลเป็นปัจจัยสำคัญของอุบัติเหตุจราจรที่เพิ่มขึ้นโดยพบว่าเมื่อเทียบกับช่วงเวลาปกติแล้วในช่วงเทศกาลวันหยุดยาวมีจำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุจราจรเพิ่มขึ้น 2.0 เท่าโดยเพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มต่ำกว่า 20 ปี และมีผู้บาดเจ็บรุนแรงที่ดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น 2.5 เท่า มีการบาดเจ็บแบบหมู่ โดยเฉพาะกรณีที่คู่กรณีก็ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยที่เพิ่มขึ้น 3.6 เท่าและจำนวนผู้บาดเจ็บที่ไม่ได้ดื่มแต่มีคู่กรณีที่ดื่มเพิ่มขึ้นถึง 5 เท่า

2.3.5 ปัญหาทางสุขภาพจิตกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัญหาสุขภาพจิตมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์แบบเป็นวงจร กล่าวคือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นตัวนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตในขณะเดียวกันผู้ที่ปัญหาสุขภาพจิตก็มักดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะการดื่มหนักและการดื่มเป็นประจำในขณะที่มีผู้ป่วยเพียงร้อยละ 1.5 เท่านั้นที่มีการเข้ารับการบริการทางสุขภาพ ข้อมูลจากการสำรวจระดับชาติวิทยาโรคจิตเวชของคนไทยที่มีอายุระหว่าง 15 - 59 ปี ในปี 2551 ประเมินการได้ว่า คนไทยวัยดังกล่าวซึ่งมีจำนวน 43 ล้านคน มีคนที่เข้าข่ายมีความผิดปกติในพฤติกรรมการดื่มสุรามากถึง 5 ล้านคนหรือ ร้อยละ 11.7 และเข้าข่ายมีภาวะติดสุรา (alcohol dependence) 2.94 ล้านคนและมี 3.5 แสนคน ที่มีปัญหาทั้งจากการดื่มสุราและปัญหาสุขภาพจิต เช่น ภาวะซึมเศร้า ภาวะวิตกกังวล โรคจิตเภท และฆ่าตัวตาย

นอกจากนี้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังส่งผลต่อสุขภาพจิตของครอบครัวด้วยและการใช้ความรุนแรงให้แก่ครอบครัวหรือบุคคลที่อยู่รอบข้างด้วย เช่นสุขภาพจิตของลูกของครอบครัวที่มีพ่อแม่ไม่ดื่ม ดังนั้น เด็กที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมชายคากับผู้ปกครองที่ดื่มเหล้าจะต้องรองรับอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่ายของพ่อแม่ตอนเมาตวาดและขว้างข้าวของพฤติกรรมเช่นนี้ ทำให้เด็กมีความเครียดและความวิตกกังวลจนกลายเป็นคนขี้โมโห ซึมเศร้าได้ง่าย รู้สึกอับอาย โดดเดี่ยว รู้สึกไร้ที่พึ่ง และขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ความรุนแรงในครอบครัว ทำให้ผู้ได้รับผลกระทบจากการใช้ความรุนแรง นอกจากผลกระทบระยะสั้น คือ เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง ครอบครัวแตกแยกแล้วการเกิดความเครียด

และ ความวิตกกังวลจะเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ ปัญหาสุขภาพจิตในระยะยาวโดยประเภทของความรุนแรง ในครอบครัว แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ

1. การละเมิดทางกายหมายถึงการ เคาะ ต่อย เขี่ยนตี การใช้วัตถุต่างๆ ทำให้ได้รับบาดเจ็บ
2. การละเมิดทางเพศหรือการข่มขืนหมายรวมถึง การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือไม่ต้องการเมื่อฝ่ายหนึ่งบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ต้องการถือว่าเป็นการข่มขืน
3. การละเมิดทางวาจาและอารมณ์ การดูค่า ข่มขู่ ซึ่งอาจทำให้ได้รับความเสียหาย มากกว่าการละเมิดทางกายด้วย

2.3.6 แม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะตั้งครรภ์ลูกน้อยเสี่ยงต่อ Fetal Alcohol Spectrum Disorder (FASD)

ผลที่ได้จากการดื่มของคุณแม่ขณะตั้งครรภ์ หรือ ตลอดการตั้งครรภ์จึงทำให้เกิดการแท้งลูก พิการแต่กำเนิดหรือมีอาการผิดปกติปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิด Fetal Alcohol Spectrum Disorder (FASD)หรือกลุ่มอาการผิดปกติของเด็กทารกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปฏิสนธิหรือในช่วง 3 เดือนแรก จะเกิดกลุ่มอาการที่เรียกว่าซึ่ง FASD มีอาการแสดงได้ ตั้งแต่ทารกอยู่ในครรภ์ไปจนถึงเมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ความรุนแรงขึ้นอยู่กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่มของแม่ ลักษณะอาการขึ้น รุนแรงจะเรียกว่าFetal alcohol syndrome : FAS ซึ่งมีลักษณะทางร่างกายที่ผิดปกติ คือ ช่องตาสั้น ร่องริมฝีปากบนเรียบ ริมฝีปากบนยาวและบางหน้าคลุมหัวตามาก จมูกแบน ปลายจมูกเขี้ยวขึ้น ส่วนกลาง ใบหน้ามีการพัฒนาน้อยกว่าปกติและที่สำคัญ คือ เกิดการทำลายของเซลล์ประสาทจะส่งผลให้มีการเจริญเติบโตบกพร่อง น้ำหนักแรกเกิดน้อย และมีอัตราการเจริญเติบโตน้อยศีรษะเล็กเกิดความผิดปกติของโครงสร้างสมอง เช่น ไม่มีสมองใหญ่ สมองใหญ่มีร่องผิดปกติ เชื้อสมองและเนื้อสมองเลื่อน ส่วนด้านพัฒนาการของสติปัญญาก็มีความบกพร่องมีปัญหาด้านความจำ การเคลื่อนไหวผิดปกติ มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคทางจิตเวช เช่น ภาวะวิตกกังวล มีภาวะซึมเศร้า พฤติกรรมอันธพาล และมีปัญหาพฤติกรรมอื่นๆเช่นอาการซุกซนไม่อยู่นิ่งและสมาธิสั้น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แม่ดื่มเข้าไปนั้น จะเข้าสู่ ทารกโดยตรงผ่านทางรกทำให้ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดของทารกในครรภ์สูงพอๆกับแม่ ตั้งครรภ์ที่ดื่มสุรา แต่ทารกต้องใช้เวลาในการขับสารพิษนี้ออกจากร่างกายมากกว่าแม่ถึง 2 เท่า (อรทัย วลีวงศ์, 2554)

2.3.7 อาชญากรรมและความรุนแรง

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อปัญหาอาชญากรรมรวมทั้งผู้ดื่มมีโอกาสในการตกเป็นเหยื่อ อาชญากรรมและก่ออาชญากรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกจากการมีสติสัมปชัญญะและ

ความสามารถในการควบคุมตนเองที่ลดลงความเกรงกลัวหรือตระหนักรู้ถึงโทษที่อาจจะได้รับลดลง ผู้ประกอบอาชญากรรมจำนวนหนึ่งใช้การดื่มเป็นการข่มใจให้กล้า โดยไม่ได้ดื่มจนมึนเมา โดยเฉพาะในเยาวชน การดื่มสุรายังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ รวมถึงการใช้ความรุนแรง การพกพาอาวุธ การใช้ยาเสพติด และพฤติกรรมทางเพศ สถิติการทำร้ายร่างกายในสังคมไทยของศูนย์พึ่งได้ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 750 แห่ง รายงานว่า มีผู้หญิงถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกกระทำรุนแรงมากขึ้นโดยปี 2554 มีผู้หญิงถูกทำร้ายร่างกายเข้ารักษาพยาบาลรวม 27,000 คน หรือวันละ 74 ราย ซึ่งเพิ่มจาก 12,554 ราย ในปี 2553 (เฉลี่ยวันละ 34 ราย ยังมีกรณีการทำร้ายร่างกายอีกจำนวนมากที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบการบริการสุขภาพ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมทางเพศและการคุกคามทางเพศทั้งในรูปแบบการดื่มที่ผู้กระทำผิดดื่มแล้วไปก่อเหตุและรูปแบบการดื่มร่วมกันระหว่างผู้ถูกกระทำและผู้กระทำผิดโดยผู้กระทำผิดมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการกระทำผิดประมาณ 2 - 3 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนรายงานว่า การดื่มสุราของเยาวชนมีผลกระทบและให้ก่อคดีฆาตกรรม โทรมหญิง ข่มขืน โดยเฉพาะขณะที่ทำผิดยังอยู่ในสภาพมึนเมา (สุนันทิพย์ จิตสว่าง, 2553)

2.3.8 นโยบายแอลกอฮอล์

นโยบายแอลกอฮอล์กับการแบ่งกลุ่มมาตรการที่มีประสิทธิผลในทางวิชาการ แอลกอฮอล์และนโยบายแอลกอฮอล์ นั้นมีการกล่าวถึงประสิทธิผลและความคุ้มค่าของนโยบายแอลกอฮอล์ในการควบคุมปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเป็นที่ยอมรับกันในระดับนานาชาติ ถึงกลุ่มนโยบายแอลกอฮอล์ และมาตรการที่ ดีที่สุด 10 ประการ ได้แก่

1. การจำกัดอายุผู้ซื้อ
2. การที่รัฐเป็นเจ้าของร้านขายสุราปลีก
3. การจำกัดเวลาในการขาย
4. การจำกัดความหนาแน่นของจุดขาย
5. ระบบภาษีสุรา
6. การสุ่มตรวจระดับแอลกอฮอล์ในลมหายใจของผู้ขับขี่
7. การลดเพดานระดับแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่
8. การยึดใบอนุญาตขับขี่ หมายถึงการห้ามผู้ขับขี่ ขณะมึนเมาไปขับขี่อีก
9. การกำหนดระดับบัตรอนุญาตขับขี่เป็นขั้นตอนโดยคำนึงถึงพฤติกรรมขับขี่ขณะมึนเมา
10. การคัดกรองผู้มีความเสี่ยงด้วยระบบ brief intervention

2.3.9 วิวัฒนาการนโยบายแอลกอฮอล์ของประเทศไทย

1. การกำหนดนโยบายแอลกอฮอล์เพื่อประโยชน์ของรัฐกำหนดให้นโยบายสุราเป็นที่มาของรายได้รัฐจากภาษีและอากร โดยหลักคิดในการหารายได้ของรัฐในช่วงแรกๆ เป็นการผูกขาดการผลิตโดยรัฐ และในระยะต่อมาเปลี่ยนแนวทาง การดำเนินการมาเป็นการส่งเสริมการค้าเสรีสุรา โดยการพยายามส่งเสริมการขายในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการเพิ่มจุดขาย

2. การกำหนดนโยบายควบคุมปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเบื้องต้น (พ.ศ. 2504 - 2543) การดำเนินนโยบายแอลกอฮอล์ในช่วงนี้ครอบคลุมช่วงเวลายุคสัมปทานการผลิตสุราและช่วงเริ่มต้นของการเปิดเสรีการผลิตสุรา นโยบายแอลกอฮอล์เพื่อจุดประสงค์ในการควบคุมปัญหาที่เกี่ยวข้องนั้นได้แก่

- มาตรการควบคุมการเข้าถึงและการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- มาตรการจำกัดบริบทการดื่ม
- มาตรการลดอุบัติเหตุ
- มาตรการบำบัดรักษา
- มาตรการรณรงค์

3. แนวคิดของการกำหนดนโยบายควบคุมปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อประโยชน์ด้านสุขภาพของประชาชนและสังคมโดยรวม(หลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544) เป็นนโยบายแอลกอฮอล์ยุคใหม่ ซึ่งแนวคิดการควบคุมปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคมโดยหลักการสำคัญคือการควบคุมปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสังคมโดยรวม กระบวนการนโยบายแอลกอฮอล์นั้นเป็นการดำเนินการตามหลักคิดสามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขาประกอบด้วย พลังอำนาจรัฐ พลังทางสังคม และพลังทางปัญญา(ศูนย์วิจัยสุรา, 2556)

2.4 สังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม มีโครงสร้างแบบหลวมๆ มีหลากหลายในเรื่องชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรม แต่สามารถผสมผสานกันได้อย่างกลมกลืน จนเป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะ รักอิสระ ยึดมั่นในสถาบันศาสนา พระมหากษัตริย์ มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ยอมรับในระบบอาวุโสและระบบอุปถัมภ์ ไม่นิยมความรุนแรง ชอบการประนีประนอม และใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ในปัจจุบันได้รับอิทธิพล จากสังคมต่างชาติ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีการดำเนินชีวิตบางประการโดยเฉพาะในสังคมเมืองระบบสังคมไทย(Society system) อาจแบ่งเป็น 2 ระบบคือ

1. สังคมชนบท (Rural Society)

2. สังคมเมือง (Urban Society)

ทั้งสองระบบนี้เป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่ และวิถีชีวิต ของคนในสังคมไทยซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงน้อย จะเปลี่ยนแปลงเฉพาะผู้อยู่ในเมืองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นเพียงคนกลุ่มน้อยของสังคมไทย เพราะประชากรส่วนใหญ่จะอยู่ในชนบททำ การเกษตร ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี มีการศึกษาน้อยฐานะยากจน ไม่ค่อยยอมรับความคิดเห็นใหม่ๆ ยึดถือเงินตรา เกียรติ อำนาจ มีโครงสร้างของชนชั้นยกย่องความเป็นเจ้าคนนายคน ยึดบุคคลเป็นหลัก ยกย่องผู้อาวุโส สังคมและวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุดแต่การเปลี่ยนแปลงจะเร็วหรือช้าขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ระดับการศึกษาของคนในสังคม การสื่อสารคมนาคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วัฒนธรรมกับสังคมเป็นของคู่กัน ต้องไปด้วยกันเสมอ ถ้าสังคมเปลี่ยนวัฒนธรรมก็เปลี่ยนสังคมก็เปลี่ยนมีผลเกี่ยวเนื่องกัน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น การค้นพบ การประดิษฐ์ การขัดแย้ง การแข่งขันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มองเห็นได้ด้วยตาในลักษณะต่างๆ ของวิถีการดำรงชีวิตหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงในความเป็นอยู่ของมนุษย์บางอย่างมิได้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเสมอไป เช่น การแต่งกาย การลอกเลียนแบบ วัฒนธรรม ของชาติอื่น การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ถือว่าเป็น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เว้นเสียแต่การเปลี่ยนแปลงนั้น มีผลสะท้อนให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ของคนแตกต่างไปจากที่เคยเป็นอยู่เดิม นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าคนส่วนมากมักนึกถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางวัตถุ แต่นักสังคมวิทยาให้ความสนใจการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านวัฒนธรรมทางวัตถุและมิใช่วัตถุรวมกันลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้นย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ ไม่มีสังคมใดที่ปราศจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ เพราะสภาพแวดล้อมของชีวิตเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วิถีการดำรงชีวิตก็ต้องเปลี่ยนไปเพื่อให้เข้ากับสภาพใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะดีขึ้นหรือเลวลงก็ได้ อย่างไรก็ดี เมื่อกล่าวถึงมูลเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแล้ว มักจะมีการอภิปรายกันแทบหาจุดจบไม่ได้ เพราะสังคมที่เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น มักจะเกิดจากหลายสาเหตุประกอบกัน นอกจากนี้ นักสังคมวิทยารุ่นเก่าๆ มักจะมองการเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่า เป็นความเจริญก้าวหน้า (Progress) แต่ปัจจุบันนี้หากยอมรับ

กันไม่เพราะความเจริญก้าวหน้าจะมีหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณค่า และขึ้นอยู่กับทัศนะของคน (ผจงจิตต์ อธิคมนันทะ, 2543)

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมมีผลทำให้ระบบ รูปแบบทางสังคมและวิถีชีวิตของมนุษย์ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุเปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด เนื่องจากปัญหาที่มนุษย์ประสบอยู่ในสังคมเป็นประจำ ประกอบกับมีความต้องการจะปรับปรุงวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัวให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม จะเห็นว่าวัฒนธรรมกับสังคมต้องไปด้วยกันเสมอ มีผลเกี่ยวเนื่องกัน โดยเฉพาะในระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคมด้วย เช่นการรับเอาแบบอย่างความเป็นอยู่ในเรื่องอาหารการกิน การแต่งกาย การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น โดยสิ่งเหล่านี้ไม่ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเว้นเสียแต่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม มีผลสะท้อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ของบุคคลแตกต่างไปจากที่เคยเป็นอยู่มาแต่เดิม เช่น

1. แต่เดิมความสัมพันธ์เป็นแบบใกล้ชิด เช่น การลงแขกทางการเกษตรแต่เมื่อมีเทคโนโลยีเข้ามาความสัมพันธ์ของคนในสังคมก็น้อยลง
2. ในอดีตสร้างบ้านเหมาะกับธรรมชาติต่อมาเลียนแบบตะวันตกเมื่ออากาศร้อนก็ต้องพึ่งแอร์คอนดิชัน สิ่งแวดล้อมก็เปลี่ยนไป
3. การละเล่นในอดีต เช่น รำวง คนมีความสัมพันธ์กันซึ่งแตกต่างจากการดูคอนเสิร์ตในปัจจุบันที่มีส่วนร่วมแต่ขาดความสัมพันธ์

2.4.1 สาเหตุการเปลี่ยนแปลง

1. ความต้องการปรุงแต่งวัฒนธรรม
2. การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ
3. การเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของมนุษย์
4. การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางสังคม
5. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจากสังคม
6. การพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ
7. วัฒนธรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากความประสงค์ของผู้มี
8. การมองเห็นประโยชน์และความจำเป็นของสิ่งนั้นๆ ทำให้รับเอาวัฒนธรรมนั้น ๆ มาใช้ในการดำเนินชีวิตเมื่อประชาชนมากขึ้น

จากสาเหตุดังกล่าวทั้ง 8 ข้อ จะเห็นว่าวัฒนธรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาสภาพสังคม เศรษฐกิจการเมือง การศึกษา เทคโนโลยีใหม่ๆ การเพิ่มของประชากร ฯลฯ มีส่วนทำให้

สภาพแวดล้อม สภาพจิตใจความเชื่อ ทักษะเปลี่ยนแปลงไป วัฒนธรรมจึงต้องเปลี่ยนแปลงปรับปรุง เพื่อสอดคล้องตามไปด้วย (สุพัตรา สุภาพ, 2536)

2.4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

1. **โลกทัศน์ของคนในสังคม** สังคมไทยในยุคปัจจุบันตกอยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับสังคมอื่นๆ หากมองด้วยความเป็นกลางสภาพของสังคมภายใต้ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีในตัวเอง โลกทัศน์ของคนในสังคม เป็นอีกปัจจัยที่กำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2. **เทคโนโลยี วิทยาการทางวัตถุ (Technology)** ได้แก่ การประดิษฐ์คิดค้นและการค้นพบความรู้ใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประดิษฐ์ขึ้นในสังคมจากการรับจากสังคมอื่นเข้ามาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีทางด้านการผลิต เช่นเครื่องจักรกลในภาคการเกษตรทดแทนแรงงานคนและสัตว์ เกิดการอพยพของแรงงานจากภาคการเกษตรเข้าสู่สังคมเมือง ประกอบเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วเกิดการแพร่ข่าวสาร ความรู้ การโฆษณา ปัจจุบันวิถีกรรมวิธีการผลิตแบบใหม่ได้แพร่กระจายเข้าสู่ชนบท วิถีชีวิตทางการเกษตรถูกดึงเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจตลาดระดับประเทศและระดับโลกมากขึ้น

3. **การเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม** สภาพของสังคมอุตสาหกรรมเป็นสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น วิถีชีวิตของประชาชนก็มีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าสังคมเกษตรกรรม ค่านิยมของคนไทยก็เปลี่ยนแปลงไปหลายประการตามสภาพของสังคมที่

4. **สถาบันการศึกษา** ในอดีตวัดเคยทำหน้าที่เป็นสถาบันการศึกษาของสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย แม้ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาแบบนอกระบบ แต่ก็ถือว่าวัดมีความสำคัญและทำหน้าที่นี้เป็นหลักให้แก่สังคม

5. **การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม** สังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบของสังคมการเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ในเอเชีย การเปลี่ยนแปลงรูปแบบดังกล่าวมีนัยสำคัญอยู่ที่โครงการทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตจากผลิตเพื่อบริโภคเป็นผลิตเพื่อจำหน่าย

6. **สภาพแวดล้อมกายภาพ (Physical Environment)** ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยที่กำหนดการดำรงชีวิตของมนุษย์ สภาพที่อุดมด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ เมื่อเกิดการขาดแคลนทรัพยากรทางธรรมชาติสภาพความเป็นอยู่ของประชากรเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจาก

7. **การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร (Population Change)** การเปลี่ยนแปลงเรื่องขนาดและการกระจายของประชากร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การที่ประชากรเพิ่มขึ้นอย่าง

รวดเร็ว สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ การอพยพของประชากรส่วนหนึ่งเพื่อไปตั้งถิ่นฐานในที่ใหม่หรือไม่ก็มีการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และ

8. โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม (Structure Society and Culture) โครงสร้างของสังคม มีผลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในสังคมที่มีอำนาจส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้อาวุโส เช่น สังคมจีนโบราณ จะมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงน้อย จะตรงกันข้ามกับสังคมที่เน้นปัจเจกบุคคล (heterogeneous) ซึ่งจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายมาก เพราะในสังคมที่เน้นปัจเจกบุคคลนั้น บุคคลในสังคมจะมีการแข่งขัน เห็นแก่ตัว มีค่านิยมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การยอมรับการเปลี่ยนแปลงจึงกระทำได้ง่ายกว่าสังคมที่มีโครงสร้างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่บุคคลในสังคมจะยึดมั่นกับประเพณีเดิม และต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

2.4.3 รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม มีรูปแบบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงแบบวัฏจักร คือ สังคมและวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงเป็นวัฏจักรหรือหมุนเวียนเป็นวงกลมสลับกันระหว่างความเจริญรุ่งเรืองกับความเสื่อมถอย
2. การเปลี่ยนแปลงแบบวิวัฒนาการ คือ สังคมและวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลงไปสู่ความก้าวหน้าหรือความซับซ้อนมากขึ้นเสมอ เช่น จากสังคมดั้งเดิมเป็นสังคมสมัยใหม่จากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง จากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม
3. ปัจจัยที่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นแนวคิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมคือการผสมผสานทางวัฒนธรรมเป็นการเชื่อมต่อและสอดแทรกระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกันผสมผสานระหว่างบุคคลและกลุ่มชนกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่ใช้ร่วมกันและวัฒนธรรมนี้ก็ทำมาติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบแผนวัฒนธรรมหรือการกลืนกลายวัฒนธรรม

ทฤษฎีวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามกาลเวลา วัฒนธรรมของมนุษย์ คือ ผลของวิวัฒนาการทางชีววิทยา” ดังนั้น การทำความเข้าใจถึงที่มาของทฤษฎีนี้ ย่อมช่วยให้ผู้ศึกษามองเห็นภาพทางวัฒนธรรมอย่างแจ่มชัดมากยิ่งขึ้น

2.5 ทฤษฎีผู้หญิงกับสังคมวัฒนธรรม

2.5.1 ฐานะ บทบาท และสถานะภาพ ของผู้หญิงในสังคมไทย

ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผู้หญิงไทยนับว่ามีบทบาทที่สำคัญทางเศรษฐกิจและมีบทบาททั้งในฐานะผู้นำและรองผู้นำนางอัจฉรา บุญยบริหาร ผู้อำนวยการ แกรนท์ ธอร์นตัน ประเทศไทย เผยผล

สำรวจจาก 39 ประเทศทั่วโลก ผู้หญิงไทยติดอันดับหนึ่งในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงจากทั่วโลก หรือคิดเป็นร้อยละ 45% เนื่องจากในปัจจุบันสังคมไทยเปิดโอกาสให้ผู้หญิง และให้ความเชื่อมั่นในตัวผู้หญิงมากขึ้น โดยมองว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความทัดเทียมซึ่งกันและกัน ส่วนหนึ่งมาจากการรับวัฒนธรรมจากต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศไทย จึงทำให้คนไทยเปิดโอกาสให้ผู้หญิงมากขึ้น และผู้หญิงยังเปิดโอกาสให้ตนเองได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น จึงมีโอกาสอบเทียบเลื่อนชั้นในระดับสูงๆ มากขึ้นนั่นเอง นอกจากนี้การที่ผู้หญิงไทยมีสถานภาพโสดหรือมีครอบครัวช้า ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงไทยสามารถก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นได้และผู้หญิงในหมู่บ้านก็มีบทบาทในการทำไร่ ทำนา ทำสวน เก็บเกี่ยวผลผลิตรวมถึงการดูแลครอบครัวในฐานะแม่และภรรยา

2.5.2 พุทธศาสนา

ศาสนามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทย ศาสนาพุทธ ถือเป็นศาสนาประจำชาติของคนไทย ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมาและแนวทางในปฏิบัติของศาสนาพุทธเพศชายถูกยกย่องให้มีบทบาททางศาสนาพิธีกรรมมากกว่าผู้หญิง โดยมีความเชื่อว่าผู้หญิงนั้นสร้างบุญมาไม่พอกว่ากันว่าผู้ชายทำบุญมากกว่าผู้หญิงเพราะผู้ชายสามารถบวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาได้

2.5.3 ความไม่เท่าเทียมกันในทางวัฒนธรรมของเพศ ปราณิ วงษ์เทศ (อ้างในอนุสรณ์ บัวทอง, 2548)

ความแตกต่างทางกายภาพนำไปสู่คุณลักษณะที่แตกต่างกันของกิจกรรมในผู้ชายและผู้หญิง ระบบวัฒนธรรมให้คุณค่าและอำนาจ บทบาทกิจกรรมของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ความไม่ทัดเทียมกันในการประเมินคุณค่าทางวัฒนธรรมของผู้ชายและผู้หญิง คุณค่าเกียรติยศกิจกรรมของผู้ชายจะได้รับการยกย่องว่ามีความสำคัญมากกว่ากิจกรรมของผู้หญิง ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิงและมีสิทธิทางวัฒนธรรมเหนือกว่าผู้หญิงแต่

โดยเฉพาะในสังคมไทย ซึ่งแต่เดิมนั้นมองบทบาททางเพศของผู้ชายว่าอยู่ในฐานะ “ช้างเท้าหน้า” และมองบทบาททางเพศของผู้หญิงว่าอยู่ในฐานะ “ช้างเท้าหลัง” นั่นคือ ให้บทบาทของผู้ชายเป็นผู้นำและบทบาทของผู้หญิงเป็นผู้ตามสังคมไทยแต่เดิมนั้นกำหนดความเสมอภาคทางเพศ โดยเฉพาะประเด็นในเรื่องของการแสดงออกทางเพศอย่างไม่ค่อยเท่าเทียมกันนัก

2.5.4 อิทธิพลตะวันตกกับทางสังคมวัฒนธรรมไทย

การเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตกกับสังคมไทย ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมวิถีชีวิตและค่านิยมของคนไทย โดยวัฒนธรรมบางอย่างถูกปรับใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตและประเพณีดั้งเดิมของไทย สังคมไทยรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกมาตั้งแต่สมัยอยุธยาทั้งในด้านศิลปะวิทยาการ ทหาร สถาปัตยกรรม การศึกษาและในสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ 3 คนไทยรับ

วัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมวิถีชีวิตไทย ค่านิยมทำให้บทบาทของผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไป ตั้งแต่เรื่องความสวยงาม ทักษะคิด กิริยามารยาท และเรื่องการศึกษา ทำให้ผู้หญิงได้เข้าสู่ระบบการศึกษามากขึ้น

2.5.5 ประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อบทบาทและสภาพของผู้หญิงไทย

สังคมไทยและวัฒนธรรมเมื่อครั้งอดีตกับบทบาทของผู้หญิงไทย นั้นผู้หญิงเป็นใหญ่ในเชิงปฏิบัติและวิถีชีวิตประจำวันของสังคมผู้หญิงเป็นผู้จัดการวัฒนธรรมไทยมาตั้งแต่ครั้งในอดีต แม้ปัจจุบันผู้ที่เรียกร้องสิทธิสตรีจะพยายามทำให้มองว่าสังคมไทยกีดกันความเสมอภาคทางเพศแต่หากมองให้กว้างขึ้นจะเห็นว่าผู้หญิงไทยมีบทบาททางเศรษฐกิจและสังคมสูงเมื่อเทียบกับอีกหลายวัฒนธรรมในโลกรวมทั้งโลกตะวันตกบาง

2.5.6 ระบบขุนนาง

ระบบขุนนางเกิดขึ้นในตอนต้นอยุธยาโดยเฉพาะสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ สมัยนั้นมีการแบ่งชนชั้นเพื่อลดหลั่นระดับความสำคัญอำนาจโดยแบ่ง 2 ชนชั้นคือ ชนชั้นปกครอง และชนชั้นที่อยู่ภายใต้การปกครอง

1. ชนชั้นปกครอง แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ ระดับบนสุดได้แก่พระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์ และขุนนางชั้นเสนาบดีระดับล่าง ได้แก่ขุนนาง ราชการธรรมดา ไพร่ทาสสามารถเข้ารับราชการเป็นขุนนาง

2. ชนชั้นที่อยู่ภายใต้การปกครอง ได้แก่พวกไพร่ทาสอีกฝ่ายหนึ่ง

ความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ขึ้นภายในสังคมไทยเกิดการสร้างค่านิยมยกย่องราชการ ผู้ชายกุมอำนาจทั้งหมด เมื่อสังคมไทยให้ความสำคัญต่อความแตกต่างระหว่างชนชั้นมากสถานภาพของชาย หญิงจึงไม่สามารถพิจารณาในด้านเพศ อย่างเดิม ในผู้หญิงถูกอบรมเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมและค่านิยมที่ยกย่องผู้ชาย สิ่ง que แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของสังคมไทยที่มีมาแต่โบราณ คือความสัมพันธ์ในครอบครัวชาวไทยเป็นลักษณะครอบครัวขนาดใหญ่ ผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัวมีภรรยาหลายคน

2.5.7 ผู้หญิงไทย บทบาท พิธีกรรม ความเชื่อ

บทบาทของผู้หญิงในการสืบทอดประเพณีปรากฏชัดเจนในหมู่บ้านที่มีความเชื่อและการทำงานด้านหัตถกรรม เช่น การทำไร่ การทอผ้า งานเหล่านี้ได้รับการสืบทอดได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่สมัยรุ่นยายสู่รุ่นแม่รุ่นลูก รวมถึงการแลกเปลี่ยนทักษะความรู้ความคิดเห็นกันหยิบยืมวัสดุกันอยู่เสมอในหมู่บ้าน โดยพื้นฐานแล้วผู้หญิงมักอยู่ติดบ้านความรับผิดชอบภายในบ้านจึงเป็นของผู้หญิง

รวมถึงพิธีกรรมเช่นไหว้ ทำบุญไหว้ผีปู่ย่าหรือบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นและพิธีเช่นไหว้ผีในหมู่บ้าน

2.6 ผู้หญิง/ผู้ชาย: ที่บ้าน/ที่สาธารณะ ในอดีตถึงปัจจุบัน กาญจนา แก้วเทพ (อ้างอิงในอนุสรณ์ บัวทอง, 2548)

ด้วยวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคมทำให้การจัดวางคนในแต่ละสถานที่นั้นแตกต่างกันไปตามสังคมและยุคสมัยไม่ใช่เพียงเพราะเหตุผลของการเกิดมาเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายแต่เป็นการกำหนดให้ผู้หญิงผู้ชายให้อยู่ในขอบเขตของแต่ละวัฒนธรรม ชนชั้นชาวบ้านนั้นเป็นสังคมเกษตรกรรม มีครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญ มีบทบาทหน้าที่ทั้งในด้านเศรษฐกิจการเมือง ครอบครัวคือฐานอำนาจที่สำคัญ ครอบครัวขนาดใหญ่จะยังมีอำนาจมากในชุมชนผู้หญิงที่อยู่ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่บ้านจึงเรียก “แม่ศรีเรือน” จึงมีหน้าที่สำคัญตามไปด้วย

นอกจากนี้สังคมชนบทแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ครัวเรือน ชุมชน และโลกภายนอกชุมชนผู้หญิงในสังคมชนบทจึงไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่ภายในบ้านแต่อยู่ตามสถานที่ต่างๆ ในชุมชนเว้นเสียแต่พื้นที่นอกชุมชนหรือโลกภายนอกเพราะตามทัศนะของชนชั้นชาวบ้านโลกภายนอกเต็มไปด้วยอันตรายที่แฝงอยู่และไม่น่าไว้วางใจจึงมีข้อห้ามไม่ให้ผู้หญิงออกสู่โลกภายนอก

เมื่อสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรม การกำหนดพื้นที่สำหรับผู้หญิง ผู้ชาย มีการเคลื่อนย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองหรือในเขตอุตสาหกรรมของกลุ่มชาวนาที่เคยอาศัยอยู่ในชุมชนส่งผลต่อโครงสร้างหน้าที่ของครอบครัว ลักษณะของครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นผู้หญิงอยู่บ้านกับลูกตามลำพังมากขึ้นเพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้าย ในขณะที่เดียวกันแม้ความสำคัญของที่บ้าน/ ครอบครัว จะลดลงแต่ที่ทำงาน/ที่สาธารณะกลับมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นผู้ชายถูกกำหนดให้อยู่ในที่ทำงานมากขึ้นซึ่งสวนทางกันกับผู้หญิงที่ต้องอยู่ในบ้านถูกกำหนดให้ทำหน้าที่ของสถาบันครอบครัวเป็นแม่บ้านรับผิดชอบงานทั้งหมดในบ้าน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เฉลิมศักดิ์ ชัดติยะ(2541) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงการผลิตด้านการเกษตรของชุมชนกระเหรี่ยง บ้านแม่ยางห้า พบว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดเนื่องจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางการผลิตของชาวกระเหรี่ยงจากการผลิตทางการเกษตรเพื่อการบริโภคในครัวเรือน มีการแลกเปลี่ยนผลผลิตกันในเครือญาติและ

เพื่อน พึ่งพาอาศัยกันและกันมีความสัมพันธ์ทางสังคมแบบเครือญาติต่อมามีนายทุนได้นำพืชเศรษฐกิจโดยเฉพาะสตอเบอรี่เข้ามาในชุมชนทำให้ระบบการผลิตของชุมชนเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อบริโภคมาเป็นการผลิตเพื่อการค้า และการคมนาคมที่สะดวกมากต่อการขนส่งผลผลิตได้ง่ายขึ้น

ไพรัตน์ อ้นอินทร์ (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นเพศชายอายุ 13 - 19 ปี โดยคัดเลือกแบบเจาะจง 41 คน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี 3 ประการ 1) ปัจจัยนำ คือ วัยรุ่นขาดความเชื่อมั่นในการปฏิเสธการดื่ม มีทัศนคติและความคาดหวังเชิงบวกต่อผลจากการดื่ม 2) ปัจจัยเอื้อ คือ ร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กระจายทั่วไปและฝ่าฝืนกฎหมาย องค์การหลักในชุมชนไม่ควบคุมอย่างจริงจัง 3) ปัจจัยเสริม คือ แรงกระตุ้นจากกลุ่มเพื่อน รุ่นพี่ แบบอย่างการดื่มจากผู้หลัก ผู้ใหญ่ ค่านิยมในชุมชน และทัศนคติผู้ปกครองที่ยอมรับการดื่มของวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล

อนุพงษ์ พลุพร (2552) ศึกษาการเปิดรับสื่อและทัศนคติต่อการโฆษณาและการรณรงค์การเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ของประชาชนในเขตอำเภอเวียงป่าเป้า พบว่าส่วนใหญ่เคยเห็นการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ในช่วงเวลา 22.00 - 24.00 น. และภาพโฆษณาที่มีภาพผู้หญิงแต่งกายยั่วยวนหรือภาพผู้ชายที่หล่อล้ำสร้างความน่าสนใจในตัวสินค้าให้กับประชาชน และนึกอยากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนการโฆษณาและการรณรงค์การเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์มีความเห็นด้วยในระดับมากต่อรูปแบบที่แปลกใหม่สร้างความเร้าใจ น่าติดตามชมของการรณรงค์การเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์

ครุณี คุณวัฒนาและ ศรีวรรณ ขอดนิล (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของสตรีในเขตอำเภอบักรังชัย จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มวัยทำงานอายุระหว่าง 20 - 40 ปี จากคำบลตรงชัยเหนือ พบว่าการดื่มสุราของสตรีเริ่มดื่มในกลุ่มอายุ 25 ปีขึ้นไปร้อยละ 42 และอายุที่เริ่มดื่มต่ำสุดอายุ 13 ปี โดยเลือกดื่มเบียร์ร้อยละ 40.7 ซึ่งเหตุผลของการดื่มครั้งแรกเนื่องจากงานสังสรรค์และฉลองในโอกาสสำคัญร้อยละ 42.6 และยังพบว่ามีคนใกล้ชิดทั้งที่อยู่และไม่อยู่ในครอบครัวดื่มสุราร้อยละ 36.9 และ 39.7 ตามลำดับ ค่านิยมของการใช้สุราในชุมชนอยู่ในระดับสูงถึงสูงมากร้อยละ 69.9 สื่อและโฆษณาต่าง มีผลต่อความรู้สึกอยากดื่มร้อยละ 55 ให้เหตุผลในการใช้สุราเพื่อการฉลองในโอกาสสำคัญและงานสังสรรค์รื่นเริง

อัญชลี เหมชะญาติ และ ศรีวรรณ ขอดนิล(2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

จำนวน 207 คน พบว่านักเรียนหญิงร้อยละ 50.2 เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ ร้อยละ 47.3 เป็นผู้ที่ยังดื่มอยู่ในปัจจุบันส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนหญิง

ทักษพล ธรรมรังสี, สุรศักดิ์ ไชยสงค์ และคณะ (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการบาดเจ็บที่มาเข้ารับบริการที่แผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินจากการเข้า รับการรักษาของผู้บาดเจ็บ พบว่าร้อยละ 16.8 ของผู้บาดเจ็บมีปริมาณแอลกอฮอล์จากลมหายใจมากกว่าหรือเท่ากับ 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ โดยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคกลาง และภาคใต้ โดยเข้ารับการรักษาในวันพุธ ช่วงเวลาระหว่าง 16.00 - 19.59 สาเหตุของการบาดเจ็บเกิดจากอุบัติเหตุมากที่สุด โดยร้อยละ 31.49 ของผู้บาดเจ็บเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะชนกันในสถานที่

Dijkstra et al. (อ้างใน จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์, 2554) พบว่าตัวแบบทางสังคม ได้แก่ พ่อแม่ และกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ในวัยรุ่นที่มีพ่อแม่หรือเพื่อนที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของประกิต โพธิ อาสน์พบว่าพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิท และการรับสื่อจากโฆษณามีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

Park , C.L. & Grant(2005) ศึกษาผลการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของบุคคลที่อายุ 12 - 17 ปี พบว่าร้อยละ 31 มีพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีปัญหาสุขภาพจิต นอกจากนี้ Grossman & Markowitz (2000) ได้ทำการศึกษาปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในวัยรุ่นในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าสาเหตุสำคัญเกิดจากวัยรุ่นมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Joseph W. La Brie & Alysha D. Thompson, และคณะ (2008) ศึกษาผลกระทบความสัมพันธ์ของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และส่งผลต่อให้นักศึกษาหญิงในชั้นปีแรกของการศึกษาในวิทยาลัย พบว่า ลักษณะทางสังคมมีความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและส่งผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นักศึกษาหญิงในชั้นปีแรกของการศึกษาในวิทยาลัย นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราการใช้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาหญิงในวิทยาลัยมีเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 32

Rosaldo, Michelle Z, and Louis lamphere eds. (อ้างใน อนุสรณ์ บัวทอง, 2548) บทบาทของความเป็นแม่ของผู้หญิงถูกจำกัดอยู่แต่ในบ้านทำให้ไม่มีโอกาสที่จะเข้าถึงสิ่งที่เรียกว่าอำนาจ ชื่อเสียง และค่านิยม นำไปสู่บทบาทที่ตรงกันข้ามกันระหว่างบทบาทที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชนหรืองานนอกบ้านซึ่งเป็นเรื่องของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงและกลายเป็นค่านิยมทางวัฒนธรรมที่กลายเป็นเอกลักษณ์ของผู้ชาย

2.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจ เจาะลึกที่สนับสนุนให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สาเหตุและโอกาสที่นำไปสู่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนหญิงและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพื้นฐานเดิมในหมู่บ้านคงที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเป็นพลวัต